Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
Üldplaneeringu eelnõu kooskõlastamise perioodil esitatud ettepanekud			
392.	**Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet** 05.07.2024 nr 16-6/18-3558-008 **dokumendi viide**	TTJA kooskõlastab Rapla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu.	Võetakse teadmiseks.
393.	**Päästeamet** 17.07.2024 nr 7.2-3.4/4450-2 **dokumendi viide**	Päästeseaduse § 5 lg 1 p 7 alusel annab Päästeameti Lääne päästekeskus kooskõlastuse Rapla valla üldplaneeringule.	Võetakse teadmiseks.
394.	**Terviseamet** 22.07.2024 nr 9.3-4/24/6966-2 **dokumendi viide**	Terviseameti lääne regionaalosakond on tutvunud esitatud planeeringumaterjalidega ning kooskõlastab Rapla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu.	Võetakse teadmiseks.
395.	**Urge maaüksuse omanik** 23.07.2024 telefonivestlus **dokumendi viide**	Maaomanik ei nõustu riigimaantee kaitsevööndi laiendamisega u 90 m pikkuses lõigus Kaiu alevikus Urge maaüksusel (katastritunnus 27701:002:0392) paikneva elamu lähedal.	Ettepanekuga ei arvestata, kuna Transpordiameti hinnangul ei vähene kaitsevööndi laiendamise tõttu maaüksuse kasutamisvõimalused, ent tegevuste kavandamisele riigimaantee vahetus naabruses soovitakse liiklusohutuse kaalutlustel Transpordiametile võimalus kaasa rääkida anda.
		Kõrgepingeliinide all on metsades sageli songermaa. Ettepanek on nõuda võrguettevõttelt liinialuste kordategemist selliselt, et seal oleks võimalik põldu pidada või leida maale mingi muu mõistlik kasutus.	Arvestatakse osaliselt. Maa mõistliku kasutamise võimalused ÜP annab, kuid ÜP ülesannete hulka (PlanS § 75 lg 1) ei kuulu otseste kohustuste seadmine võrguettevõtetele või maaomanikele.
396.	**Edelaraudtee** 24.07.2024 nr EDI-V-2024-80 **dokumendi viide**	Tulenevalt Vabariigi Valitsuse ja Kliimaministeeriumi poolt kavandatud reisirongiliikluse tihendamise kavatsusest Tallinn-Rapla vahelisel raudteelõigul- so taktgraafikule üleminek reisrongidele sõidukiirustega kuni 160 km/h, leiame, et koostamisel olevale üldplaneeringule on vaja lisada järgmised antud asjaoludel ohutustaset tõsta aitavad aspektid: 1. Peatuskohtade ja jaamade (näiteks Hagudi) komplekssel ümberehitamisel lahendatakse juurdepääsuteed ja raudteeületamine	Arvestatakse.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		jalakäijatele ja kergliiklejatele tiheasustusaladel eelistatult eritasandiliselt (tunneliga);	
		2. Elamute planeerimisel raudtee lähipiirkonnas on vaja arvestada raudtee toimimisest tuleneda võivate häiritustega (veeremi liikumise müra, vedurite helisignaalid ülesõitudule lähenemisel jms) ning juba vastavate detailplaneeringute ning projekteerimistingimuste koostamisel ette näha vajalikud leevendusmeetmed.	Tingimusega on ÜP-s arvestatud.
397.	**Kaitseministeerium** 25.07.2024 nr 12-1/24/280-6 **dokumendi viide**	Kaitseministeerium kooskõlastab Rapla valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu, kuid palume enne üldplaneeringu vastuvõtmist korrigeerida üldplaneeringu seletuskirja peatüki 5.15 „Riigikaitse maa-ala“ ehitustingimuste punkti 3.3 ning jätta sealt välja päikeseelektrijaamad. Selgitame, et Rapla vallas ei ole üldjuhul päikeseelektrijaamade püstitamise kooskõlastamine Kaitseministeeriumiga vajalik. Piisab, kui päikeseelektrijaam vastab õigusaktidega kehtestatud elektromagnetilise ühilduvuse nõuetele ja asjakohastele standarditele. Selline nõue on üldplaneeringu seletuskirja peatüki 6.5.8 "Taastuvenergeetika" päikeseenergeetika kavandamise tingimuste punktis 5.3 piisavalt sätestatud. Päikeseelektrijaama kui ehitise püstitamise kooskõlastamine Kaitseministeeriumiga on nõutav ainult ehitusseadustiku § 120 lõike 1 punktis 2 sätestatud juhul ehk siis, kui see kavatsetakse püstitada riigikaitselise ehitise piiranguvööndisse.	Arvestatakse.
398.	**Elering AS** 26.07.2024 nr 11-4/2024/545-2 **dokumendi viide**	**Kaitsevöönd ja paigaldiste ohutus** Planeeringualale jääb Eleringi poolt hallatavaid kaitsevööndiga elektri- ja gaasipaigaldisi, mille puhul tuleb arvestada kaitsevööndi alal kehtivate piirangutega. Kaitsevööndi ulatus ja kaitsevööndis tegutsemise kord on sätestatud ehitusseadustiku §70 lõike 8 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri määrusega 25.06.2015 nr 73. Kõik ristumised Eleringi taristuga ja kaitsevööndis planeeritavad tegevused tuleb kooskõlastada Eleringiga. Detailsema info või eelprojekti tarbeks tehniliste tingimuste taotlemiseks palume pöörduda Eleringi poole. Juhime teie tähelepanu asjaolule, et lisaks ehitise kaitsevööndist tulenevatele piirangutele peab uute ehitiste kavandamisel arvestama olemasolevate ehitiste ohutuse tagamiseks vajalike meetmetega. Ehitisi, hooneid ja rajatisi ei või ehitada õhuliini sihialasse. Sihiala laius:	Arvestatakse osaliselt. Ettepanekut täiendavate tingimuste määramiseks üldplaneeringuga ei arvestata. Ettepaneku sisuga võimaldab ÜP arvestada. Kaitsevööndi alal kehtivate piirangutega arvestatakse vastavalt õigusakti(de)le edasises planeerimis- ja projekteerimise etapis. Õigusaktide ÜP-s kajastamine (üle kordamine) ei ole vajalik ega põhjendatud.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		• 110 kV liini teljest – 16 m • 330 kV liini teljest – 22 m Ehitiste planeerimisel tuleb arvestada gaasitorustiku ohutuskujaga so. gaasitorustiku ja ehitise vahekaugus ohutuse tagamiseks, mis peab olema piisav selleks, et kaitsta inimeste tervist ja elu gaasitorustike tekitatud müra, vibratsiooni, õhusaaste ja lõhnade eest ning ohuolukorra tekkimisel torustikus. Sõltumata standardi EVS 884:217 kohaselt määratud ohutuskuja arvutuslikust väärtusest peab elamute ning majutus-, toitlus-tus-, kaubandus-, teenindus- või muude avalike hoonete ohutuskuja olema vähemalt 25 m. Elektrituulikute osas tuleb lisaks arvestada nõutavat tuuliku vahekaugust 110 ja 330 kV liinidest hetkel kehtiva standardi EVS-EN 50341-2-20:2018 ELEKTRIÕHULIINID VAHELDUVPINGEGA ÜLE 1 kV Osa 2-20: Eesti siseriiklikud erinõuded (SEN) alusel. Nimetatud standardi järgi on vähim horisontaalne kaugus elektrituuliku torni telje ja õhuliini lähima juhtme vahel (tuule puudumisel) tuuliku masti kahekordne kõrgus. Elektrituulikute vahekauguse määramisel D kategooria gaasitorustikust lähtume üldtunnustatud Euroopas rakendatud praktika GPG („Good Practic Guide“) dokumendist „UKOPA/GP/013 Edition 1, 17. juuni 2017“. Nimetatud dokumendi kohaselt on vähim horisontaalne kaugus D kategooria gaasitorustiku ja tuuliku masti vahel poolteise kordne (1,5 kordne) tuuliku masti kõrgus. Tuulepargi ühendusliini kaitsevöönd võib kattuda Eleringi õhuliini kaitsevööndiga. Õhuliini planeerimisel on nõutav telje kaugus Eleringi õhuliini teljest: • kahe 330 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 40m • 330 kV ja 110 kV õhuliin telgede vaheline kaugus - 35m • kahe 110 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 20m Maakaabli ja 110 kV õhuliini vaheline kaugus on õhuliini teljest kaablini vähemalt 15m. Maakaabli ja 330 kV õhuliini vaheline kaugus on õhuliini teljest kaablini vähemalt 25m. Tuulepargi õhuliini ja Eleringi õhuliini ühistele mastidele rajamine ei ole lubatud.	
		Planeeritud investeeringud	Arvestatakse osaliselt. ÜP kajastab üldist suunist, et asulates tuleb ratsionaalse

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Peatükis 6.5.5 on perspektiivsete põhivõrgu investeeringute ja Rail Balticu osas vananenud info. Rapla valla territooriumi läbivatest liinidest on planeeritud 330 kV Paide – Kiisa L357 õhuliini rekonstrueerimine. L357 rekonstrueerimisel tõstetakse sellega osaliselt ühistele mastidele 110 kV õhuliin Paide – Rapla L187. Ehitustööd algavad käesoleva aasta lõpus ja lõppevad aastal 2026. Elering ei planeeri Rapla valla territooriumile kaabelliine. Tulevikus rekonstrueeritakse valla territooriumil paiknevad liinid nende olemasoleval trassil samal kujul ehk õhuliinidena. Gaasivõrgu osas ei ole valla territooriumil suuremaid investeeringuid ette nähtud.	maakasutuse huvides eelistada maakaablit. Ka metsases hajaasustuses on maakaabel enamasti õhuliinidest töökindlam. Ettevõtte esitatud investeeringute kava võetakse teadmiseks, kuid vald ei näe ÜP-ga antud valikute kitsendamise vajadust. Kinnitame, et ettevõte võib valla territooriumil õhuliine kasutada, kuid soovitame kaaluda maakaableid.
399.	**eraisik** 30.07.2024 e-kiri **dokumendi viide**	Palun Urge tee 10 (27701:002:0071) kinnistul riigitee kaitsevööndit mitte laiendada ja jätta kehtima senine riigitee kaitsevöönd. Planeeritav kaitsevöönd seab piirangud ca poolele minu valduses olevale maatükile ning juba seal olemas olevatele hoonetele. Seades seega piirangud ja reeglid minu igapäeva elule ning alandades märkimisväärselt kinnistu väärtust.	Ettepanekuga ei arvestata, kuna Transpordiameti hinnangul ei vähene kaitsevööndi laiendamise tõttu maaüksuse kasutamisvõimalused ega väärtus. Liiklusohutuse kaalutlustel soovitakse Transpordiametile anda tegevuste kavandamisel riigimaantee vahetus naabruses võimalus kaasa rääkida.
400.	**Maa-amet** 30.07.2024 nr 6-3/24/8667-2 **dokumendi viide**	Täname, et olete osaliselt arvestanud Maa-ameti 29.07.2022 kirjas nr 6-3/22/11568-2 toodud märkustega. Palume arvestada ka ülejäänud märkustega. 1. Oma 29.07.2022 kirjas märkisime, et seletuskirja peatükis 4.3 Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud on märgitud, et detailplaneeringu koostamine on muuhulgas kohustuslik tootmis-, ladustamis- või muu tegevuse kavandamisel või laiendamisel, millega võib kaasneda oluline keskkonnamõju. Märkisime, et eeltoodu võib kohalduda ka maavarade kaevandamisele. Selgitasime ka, et maardlate aladel antakse kaevandamisluba õigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel ning maavara kaevandamine kui tegevus ei nõua ühegi õigusakti järgi detailplaneeringu koostamist. Maavara kaevandamise loa taotluse menetlus on avalik protsess ning loa taotluse menetlusele kaasatakse nii kohalik omavalitsus kui ka kohalik elanikkond. Igakordne kohustuslik detailplaneeringu koostamise kohustus oleks kaevandamisloa taotluse avalikku menetlust dubleeriv avalik menetlus. Loa andja saadab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks	Arvestatakse.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele. Kohalik omavalitsus saab hinnata kaevandamisloa taotlusega tutvumisel detailplaneeringu algatamise otstarbekust ja teha vajadusel põhjendatud kaalutlusotsuse detailplaneeringu algatamiseks. Detailplaneeringu koostamise igakordne kaalutlemata nõudmine üldplaneeringus oleva kohustusliku tingimuse tõttu halvendab maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda ning on vastuolus MaaPS § 14. Kooskõlastuste ja ettepanekute tabelis olete märkinud, et ÜP-ga ei ole maavarade kaevandamisele DP koostamise kohustust määratud põhjustel, millised olete ettepanekus välja toonud. Mäetööstusmaale kaevandamisjärgsete tegevuste kavandamiseks on vajalik detailplaneeringu koostamise kaalumise õigus omavalitsusele jätta. Sõnastuse korrigeerimist kaalutakse. Seletuskirja ei ole selles küsimuses muudetud. Maa-amet nõustub, et kohalikul omavalitsusel on põhjendatud kaalutlusotsusena alati detailplaneeringu koostamine algatada. Praeguses sõnastuses on tegu kohustusliku üldplaneeringu tingimusega, kuna tootmis-, ladustamis- või muu tegevus, millega võib kaasneda oluline keskkonnamõju, on huvi korral tõlgendatav ka maavara kaevandamise regulatsioonina. Palume jätkuvalt seletuskirja täpsustada selliselt, et igakordne detailplaneeringu koostamise kohustus ei kehti maavarade kaevandamise korral. Maa-amet nõustub seletuskirja täiendamisega selliselt, et maardla alal olemasoleva karjääri laiendamisel, uue mäetööstusmaa määramisel või uue kaevandamiskoha avamisel tuleb kohaliku omavalitsuse põhjendatud kaalutlusotsuse korral koostada detailplaneering.	
		2. Maa-amet ei nõustunud oma 29.07.2022 kirjas seletuskirja peatükis *5.16 Põllu (MP) ja metsa (MM) maa-ala (TM)* märgituga, et põllu- ja metsamaale võib rajada ühepereelamuid (koos abihoonetega), puhkerajatisi, ühiskondlikke hooneid jms piirkonna hea elukeskkonna tagamiseks vajalikke hooneid või rajatisi, samuti äri- ja tootmisettevõtteid ja muid hooneid. Selgitasime, et põllu- ja metsamaad kattuvad maardlatega. Selgitasime, et maavarale juurdepääsuks on vajalik maavara katvate pinnasekihtide eemaldamine, mille järel on võimalik maavara maapõuest väljata. Samaaegselt ei ole võimalik ehitada hooneid ja rajatisi ning tagada	Peatüki 5.6 sõnastust on juba muudetud: „*Mäeeraldise teenindamisega mitteseotud ehitustegevus maardlatel (sh mäetööstuse maa-alal) on võimalik vaid pärast maavara ammendumist või kui selleks on saadud maapõueseaduse alusel muu kooskõlastus või luba. Üldplaneeringuga vastavat kooskõlastust/luba antud ei ole.*“ Täiendav muutmine ei ole seega vajalik.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		maavarale juurdepääs. Hoonete alt ja hooneid ümbritsevalt alalt maavara kaevandamine võimalik ei ole. Maardla alale ehitatud ehitis kasutab maapõue tuge, mida võimaldab maapõue osa, mis on maavarana arvel maardlas. Maavara ja seda katva pinnase maapõuest väljamise korral kaoks ehitisel ehituslik maapõuetugi. Seega piirkonnas, kuhu on ehitatud ehitis, ei ole võimalik maavara kaevandada ehk olemasoleva olukorraga võrreldes maavarale juurdepääs halveneb. Selgitasime, et maardlatega kattuvatele aladele on ehitisi ning rajatisi võimalik rajada vaid peale maavaravaru ammendumist või kui selleks on saadud MaaPS kohane kooskõlastus võib luba. Kooskõlastuste ja ettepanekute tabelis olete märkinud, et ettepanekuga arvestatakse ja seletuskirja ptk 5.6 täpsustatakse järgmises sõnastuses: „Ehitustegevus maardlatel (sh mäetööstuse maa-alal) on võimalik vaid pärast maavara ammendumist või kui selleks on saadud maapõueseaduse alusel muu kooskõlastus või luba. Üldplaneeringuga vastavat kooskõlastust/luba antud ei ole.“ Seletuskirja ei ole selles küsimuses muudetud. Palume seletuskirja vastavalt täpsustada, vastasel juhul halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS §-ga 14. Maa-amet kooskõlastab Rapla valla üldplaneeringu tingimusel, et seletuskirja täpsustatakse vastavalt eeltoodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § 14.	
401.	**Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus** 31.07.2024 nr 4-4/24/3037-3 **dokumendi viide**	Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus kooskõlastab Rapla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu märkusteta.	Võetakse teadmiseks.
402.	**Riigimetsa Majandamise Keskus** 31.07.2024 nr 3-1.1/2024/4260 **dokumendi viide**	Palume eemaldada väärtuslike põllumaade kihist RMK halduses oleval katastriüksusel tunnusega 29202:003:0041 asuva objekti. Tegu on pool-loodusliku koosluse alaga, mida ei saa lugeda väärtuslikuks põllumaaks.	Puraviku maaüksus (29202:003:0041) jääb Kehtna valla territooriumile. Ettepaneku täpsustamisel ilmnes, et puudub vajadus ettepanekuga arvestada.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
403.	**Kliimaministeerium** 01.08.2024 nr 7-15/24/3288-4 **dokumendi viide**	1. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 5.6 „Mäetööstuse maa-ala“ (lk 31) on märgitud üldistes kasutus- ja ehitustingimuste punktis 1, et *maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelises võrgustikus. Juhul, kui kaevandamine on vältimatu, tuleb see korraldada selliselt, et tekiks võimalikult vähe mõju rohelisele võrgustikule, maastiku ilmele ning puhkeotstarbelise, metsa- ja põllumajandusliku kasutuse huvidele ning vajadusel rakendades leevendusmeetmeid. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.* Seletuskirja peatükis 6.3.4 „Väärtuslikud põllumajandusmaad“ kaitse- ja kasutustingimustes (lk 56) punktis 6 on kirjas, et *maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikule põllumajandusmaale.* Palun kasutada läbivalt samu termineid, antud juhul tuleks lk 31 „vältimatu“ asemel kasutada „majanduslikult otstarbekas“. Lisaks palume vaadata üle soovitus: *Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikule põllumajandusmaale*. Juhul kui on majanduslikult otstarbekas, siis tuleb eelistada seda suunda, mis on otstarbekas. Põllumajandusmaa osas ei saa kaevandamisel mõjusid reeglina leevendada, seega on sama alal ka mõjude kaalumine tarbetu.	Arvestatakse. SK korrigeeritakse vastavalt ettepanekule.
		2. Üldplaneeringu seletuskirjas tuleks viidata ka koostatavale Rapla ja Pärnu maakonna maavarade teemaplaneeringule.	Arvestatakse. SK täiendatakse.
		3. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis "Tingimused taastuvenergeetika kavandamiseks", lk 76, punkt 4.2 ja KSH aruande eelnõu lk 57 on lause, mis vajab parandamist: *"Soojuspuuraukude ja horisontaalsete maasoojussüsteemide rajamine on lubatud kui kaitsmata põhjaveega aladel kavandatav süsteem on kinnine (st põhjavesi juhitakse samasse veekihti)"*. Kinnise vertikaalse maasoojussüsteemi (puuraugud) puhul ei juhita põhjavett tagasi samasse veekihti, see toimub nii avatud maasoojussüsteemide puhul. Avatud vertikaalsete maasoojussüsteemide rajamine on lubatud kaitsmata põhjaveega aladel.	Arvestatakse. SK ja KSH aruannet korrigeeritakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		4. Palume parandada lk 56 tabelit nr 10, kus on kehtestatud põhjaveevarud Rapla vallas ja viia see vastavusse keskkonnaministri 26.07.2016 käskkirjaga nr 1-2/16/743, sest OrdoviitsiumiKambriumi põhjaveevaru ei ole kinnitatud ainult AS Solbritt puurkaevule, vaid ka AS Rapla Vesi ühisveevärgi puurkaevudele.	Arvestatakse. KSH aruannet korrigeeritakse.
		5. Palume täpsemalt kirjutada, mis tegevused hakkavad Kuusiku loodusalal toimuma seoses selle põhjaserva tootmise maa-alaks määramisega. Juhime tähelepanu, et Kuusiku loodusala on siseriiklikult kaitstud Kuusiku hoiualaga ning seal kehtivad looduskaitseseadusest tulenevad kitsendused, sealhulgas tuleb ehitustegevus kooskõlastada kaitseala valitsejaga.	Täiendavaid tegevusi ÜP-ga ei kavandata. Maakasutuse juhtotstarbe määramine ei anna alust eeldada ehitus- või tegevusloa saamist ilma kaitseala valitseja nõusolekuta või õigusaktidest tulenevate kitsenduste järgimiseta.
		6. Juhime tähelepanu, et KSH aruande eelnõu kokkuvõttes ja järeldustes ei ole müra osas nimetatud raudteemüra.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
		7. Palume KSH aruande eelnõu peatükis 4.4.1 „Mõju välisõhu seisundile“ kasutada korrektseid termineid: „tahked osakesed“ asemel kasutada „osakesed“ ja „peentolm“ asemel „peenosakesed“.	Arvestatakse. KSH aruannet korrigeeritakse.
		8. Palume KSH peatükis 4.1.6 "Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevööndite" ajakohastada viide veemajanduskavale, kus on toodud Lääne-Eesti vesikonna veekogude seisundi parandamiseks vajalikud meetmed. Kehtivad veemajanduskavad aastateks 2022-2027.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
		9. Planeeringualale jäävad Kliimaministeeriumi valitsemisel olevad ja raudtee alla jäävad kinnisasjad, millele on seatud hoonestusõigus Edelaraudtee aktsiaseltsi (äriregistrikood 10786958) kasuks. Palume saata üldplaneeringu materjal arvamuse avaldamiseks raudtee-ettevõttele.	Arvestatakse.
		Kliimaministeerium, vaadanud läbi üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõud, palub märkustega arvestada ning lähtudes planeerimisseaduse § 85 lõikest 3, kooskõlastab materjali.	Võetakse teadmiseks.
404.	**eraisik** 02.08.2024 e-kiri **dokumendi viide**	Palun Aavikuristi kinnistu osas riigitee kaitsevööndit mitte laiendada ja jätta kehtima senine kaitsevöönd. Kavandatavas üldplaneeringus on kirjas (lk 63), et alevikke ja Rapla linna läbivad riigimaanteed on seaduse järgi tänavad ning nendele rakendub KUNI 10 m laiune kaitsevöönd. Nimetatud kinnistu jääb kavandatavas üldplaneeringus Kaiu alevikust välja ja seatavad piirangud kogu kinnistu pikkuses, riigiteega külgneval alal, langetavad kinnistu väärtust ning piiravad tegevusi kinnistul. Planeeritava kaitsevööndi sisse on istutatud	Ettepanekuga ei arvestata, kuna Transpordiameti hinnangul ei vähene kaitsevööndi laiendamise tõttu maaüksuse kasutamisvõimalused ega väärtus. Liiklusohutuse kaalutlustel soovitakse Transpordiametile anda tegevuste kavandamisel riigimaantee vahetus naabruses võimalus kaasa rääkida.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		hulganisti puid ja põõsaid, mis on minule ja minu perele emotsionaalselt tähtsad ja väärtuslikud ning teades riigiasutuste suhtumist, siis neile vajalikul hetkel võivad nad need sealt käskida hävitada, põhjendades seda sellega, et need asuvad riigitee kaitsevööndis. See jutt, et maaomaniku jaoks ei muutu midagi, on häma. Miks pean mina maaomanikuna küsima transpordiametilt luba tegutsemaks omal maal, mis on piisavalt kaugel riigi teest ja ei ohusta/takista seda kuidagi? Maaomanikel ei ole vaja seda bürokraatiat, mida tänases Eesti vabariigis on niigi igas valdkonnas meeletult. Kindlasti ei ole ma nõus sellise suhtumisega riigi asutuste poolt, et Transpordiamet teeb lihtsalt ettekirjutuse vallale ja nõuab sellega riigitee kaitsevööndi laiendamist 3 kordseks, planeeringus nimetatud lõigus. Ka asjaolud, millega seda põhjendatakse, näiteks kiirused on suured või tegemist on põhimaantee funktsiooni täitva riigiteega, ei ole proportsionaalsed planeeritava maa-ala suurusega piirangute alla seadmisega. Suurte kiiruste alla toomiseks võiks alustada selle lõigu sees oleva ristmiku ohutumaks tegemist ja paigaldada konkreetsed kiirust piiravad märgid, mitte soovituslikud nagu on seal täna. Need tingimused, mida tahetakse peale suruda, peaksid sel juhul kehtima kogu Kaiu alevikuga piirnevas ja kogu Kaiu- Vahastu tee ulatuses, mitte ainult selles lõigus. Jääb arusaamatuks, miks tahetakse ainult selles lõigus kaitsevööndit laiendada. Kui transpordiametil on plaan, nimetatud lõiguga, kas ristmiku ümberehitus vms, siis rääkigu seda otse ja avalikult, mitte eelnevalt nõudeid ja tingimusi kehtestades. Nimetatud lõiku jääva ristmiku ohutumaks ja turvalisemaks tegemiseks olen valmis koostööks ja aruteluks ning vajadusel andma oma maad kasutusse. Kohaliku elaniku ja igapäevase liiklejana piirkonnas, teavitan, et Kaiu-Vahastu teel on ohtlikke ja suunaviitadeta ristmikke rohkem kui nimetatud lõiku jääv ristmik. Kasvandu küla ristmik/ "romula" tundub ametnikele puutumatu/ saamatu, samuti on ohtlikud ristumised Vade tee ja Kasvandu tee Kaius, Väravavahi tee Tolla külas, Tolla tee L2 Vana-Kaius.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
405.	**Keskkonnaamet** 02.08.2024 nr 6-5/24/14267-3 **dokumendi viide**	Keskkonnaamet on tutvunud ÜP ja KSH aruande eelnõudega ning on seisukohal, et Keskkonnaameti varasemate ettepanekutega (11.08.2022 kiri nr 6-5/22/12779-2) on vaid osaliselt arvestatud. Siiski esineb materjalides olulisi puudusi Keskkonnaameti pädevusse jäävatel teemadel. **Keskkonnaamet jätab ÜP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamata**, tuginedes planeerimisseaduse (PlanS) § 4 lg-le 4, § 85 lg-tele 1 ja 3, Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 p-le 2, looduskaitseseaduse (LKS) § 14 lg 1 p-le 5 lg-le 2, § 32 lg-le 2 ja § 38 lg-le 3, kuna ranna ja kalda ehituskeeluvööndiga seonduv ei ole korrektselt materjalides kajastatud ning Natura asjakohase hindamise protsessis on Kuusiku loodusala osas jäetud võimalikud ebasoodsad mõjud hindamata kaitse-eesmärgiks olevale elupaigale (samuti hoiuala kaitse-eesmärk). Esitame ÜP ja KSH aruande eelnõule järgmised märkused:	Võetakse teadmiseks.
		LOODUSKAITSE 1. Seonduvalt Keskkonnaameti 11.08.2022 kirja nr 6-5/22/12779-2 (edaspidi 11.08.2022 kiri) märkusega 4.1 palume lisada KSH aruande tabelisse 6 Seli jumalakäpa püsielupaik.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
		2. KSH aruande tabelis 9 (lk 50) on Kõnnumaa-Väätsa linnuala metsist käsitlevas osas mainitud, et Kõnnumaal on Keskkonnaagentuuri andmetel teada viis metsisemängu. Juhime tähelepanu, et EELIS-e2 andmetel on Kõnnumaa-Väätsa linnualal teada 16 metsisemängu. Ei selgu, miks on viidatud vaid viiele.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
		3. ÜP ptk-s 6.3.3 (lk 55) on kirjutatud: „Kaitsealadel, püsielupaikades ja kaitstava looduse üksikobjektide puhul lähtub kaitsekord koostatud kaitse-eeskirjast ning looduskaitseseadusest tulenevatest tingimustest ja piirangutest. Hoiualade, püsielupaikade ja kaitsealuste liikide leiukohtade kaitse lähtub looduskaitseseaduses sätestatud tingimustest ja piirangutest.“ Sama mõtet on korratud ka KSH aruande ptk-s 4.1.3.1 (lk 42): „Samas kuna Natura 2000 alad on siseriiklikult kaitstud hoiualade, püsielupaikade ja kaitsealadega ning üldjuhul enamik kaitseeesmärke kattuvad, siis on Natura 2000 alade kaitse	Arvestatakse. SK vastav lõik eemaldatakse, kuna kaitstavate loodusobjektide kaitset reguleeriv õigusruum kehtib ÜP-st sõltumata ja selle SK-s kirjeldamine ei ole sisuliselt vajalik. KSH aruannet täiendatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		suuresti tagatud siseriiklike õigusaktide kaudu. See tähendab, et kui alal on tegemist hoiuala või püsielupaigaga, siis on tegevus alal piiratud looduskaitseseaduses sätestatud kitsenduste ja tingimustega ning kui tegemist on kaitsealaga (looduskaitseala või maastikukaitseala), siis on tegevus alal piiratud looduskaitseseaduses ja kaitse-eeskirjades sätestatud tingimustega.“ LKS § 10 lg 2 kohaselt võtab ala püsielupaigana kaitse alla valdkonna eest vastutav minister ning minister määrab püsielupaiga kaitsekorra määrusega. Kui püsielupaik ei ole kindlaks määratud ministri määrusega, kehtib seal LKS-is sätestatud kaitsekord. Palume ÜP ja KSH teksti korrigeerida.	
		4. KSH aruande tabelis 5 (alates lk 25) on loend kaitstavatest aladest („KKR kood, tüüp“) ja teise veeru pealkiri on „Nimi ja kaitse-eesmärk“. Hoiualade ja kaitsealade puhul on tabeli teises veerus nii nimi kui ka kaitse-eesmärk. Püsielupaikade puhul on tabelis nimi ja EELIS-sse kandmise kuupäev. Metsise ja kaitsealuste seeneliikide püsielupaigad on kaitse alla võetud keskkonnaministri määrustega ning määrustes on seatud ka püsielupaikade kaitse-eesmärk. Lähtuvalt eelnevast palume ÜP-d ja KSH-d täpsustada.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
		5. KSH aruande ptk-s 4.1.1 (lk 23) on kirjutatud: „Poollooduslikke kooslusi15 on vallas vähe. EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur 22.05.2024. a andmetel on vallas toetuskõlbulikke poollooduslikke kooslusi ainult 4,43 ha.“ EELIS andmetel (16.07.2024 seisuga) on poollooduslike koosluste kihil registreeritud poollooduslike kooslusi 490 ha ning kihil „PLK_hooldatud_2023“ 95 ha. Seega on arusaamatu väide, et vallas on poollooduslikke kooslusi ainult 4,43 ha. Palume kontrollida ja korrigeerida andmeid.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
		6. Juhime tähelepanu, et Natura eelhinnangu ja asjakohase hindamise tulemuseks peab olema selgelt jõutud seisukohale, kas ebasoodne mõju Natura 2000 aladele on välistatud või mitte. KSH aruandes on Natura eelhinnangus ja asjakohases hindamises sõnastatud: negatiivne keskkonnamõju Natura aladele puudub, kuid selguse huvides palume kasutada KeHJS-st tulenevat sõnastust.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
		7. Keskkonnaamet oma 11.08.2022 kirja punktis 6 tõi välja Kuusiku hoiu- ja loodusalal paikneva elupaigatüübi 6510 (aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud), mis on ka loodusala kaitseeesmärgiks, piirnemise kavandatava tootmise juhtotstarbega maa-alaga.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Ettepanekute tabelis on Rapla Vallavalitsus vastanud, et KSH aruannet täiendatakse. Käesolevalt on KSH aruande tabelit 9 (Natura asjakohane hindamine) täiendatud küll elupaiga 6450 (lamminiidud) osas, kuid elupaigale 6510 avalduvaid võimalikke ebasoodsaid mõjusid ei ole Natura asjakohases hindamises hinnatud (kooskõlastamata jätmise alus LKS § 14 lg 1 p 5 ja lg 2, § 32 lg 2). Palume KSH aruannet täiendada.	
		EHITUSKEELUVÖÖND 8. ÜP-s on kavandatud ehitamist võimaldav maa kasutamise juhtotstarve (nt elamumaa) ka kalda ehituskeeluvööndi alal. Selline juhtotstarbe määramine on Keskkonnaameti hinnangul kõigile osapooltele eksitav, kuna tekitab maaomanikele õigustamata ootust ehitamise võimalusele ning võib luua aluse õigusrikkumiseks. Elamumaa juhtotstarve on kavandatud kohati kuni veepiirini, kus EKV vähendamist tegelikult ei kavandata. Palume mitte kavandada ehitusõigust eeldavat juhtotstarvet ehituskeeluvööndis. Kui seda siiski tehakse, peab ehitamist piirav selgitus olema lisatud ÜP seletuskirjas ja kaartidel.	8. Vastav selgitus juba sisaldub SK peatükis 6.3.5 („*Valla veekogude puhul tuleb arvestada looduskaitseseaduses sätestatud ehituskeelu- ja piiranguvööndite laiuste ning vööndites seatud tingimustega.*“). Vastav selgitus lisatakse ka jooniste legendi. Selgitame, et ÜP täpsusastmes ei ole vajalik ja otstarbekas järgida maakasutuse määramisel ehituskeeluvööndi ulatust. See tähendab, et kuigi maakasutus juhtotstarbe mõistes ulatub nt veekogu veepiirini, kehtib LKS ning uute ehitiste ehitamine (v.a erandid) ei ole võimalik. Määratud juhtotstarbega maa-ala ei saa samastada ehitusalaga. Seetõttu ei pea vallavalitsus vajalikuks üldplaneeringuga määratud juhtotstarbega maa-alade ehituskeeluvööndist nö välja lõikamist. Kui ehituskeeluvööndi vähendamist ei ole taotletud, tähendab see, et **ehituskeeluvööndisse ei ole ehitamist planeeritud**.
		9. ÜP seletuskirja ptk-s 6.3.5.1 (lk 56) palume arusaamatuste vältimiseks täpsustada sõnastust „Varasemate planeeringutega on ehituskeeluvööndit (EKV) vähendatud detailplaneeringute raames, Senised ehituskeeluvööndi vähendamised jäävad kehtima“ nii, et oleks üheselt selge: „senised detailplaneeringute alusel määratletud ehituskeeluvööndi vähendamised jäävad kehtima“.	Arvestatakse. SK sõnastust täpsustatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		10. Märkused ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekute kohta (ÜP seletuskiri lk 57-61): a) Ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemisel tuleb Keskkonnaametile esitada teave, miks ei ole võimalik ehitisi ehitada väljapoole ehituskeeluala ja vajalik on ehituskeeluvööndi vähendamine. Pelgalt ehitamise soov ja veekogu atraktiivsus ei ole piirangute vähendamise alus, kui ehitamine on võimalik väljaspool piirangutega ala. Põhjendamata vajaduseta ja taimkattega alade arvelt (nt punktis 1) ei ole võimalik Keskkonnaametil nõustuda ehituskeeluvööndi vähendamisega. b) Rõhutame, et ehituskeeluvööndi vähendamine on erand üldnõudele (LKS § 38 lg 3), mille kohaselt on ranna või kalda ehituskeeluvööndis uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud, siis tuleb ka taotluses alati põhjendada, miks on sellise erandi tegemine vajalik ja miks puuduvad alternatiivid. c) Olemasolevate ehitiste tarbeks ei ole vajalik ehituskeeluvööndit vähendada. d) Ehituskeeluvööndit soovitakse vähendada mh kaldapromenaadi ehitamiseks (nt punktis 2). Palume täpsemalt selgitada, mida on mõeldud kaldapromenaadina, kas ainuüksi teed (siis võiks seda nii ka nimetada) või kalda reljeefi muutvat kaldakindlustust koos teega või hoopis mingisugust muud rajatist.	Arvestatakse osaliselt. Loobutakse kalda ehituskeeluvööndi vähendamise taotlustest Kuimetsa ja Kasvandu külas. Taotlused esitatakse Sulupere küla elamualal ühetaolise 25 meetrini kalda ehituskeeluvööndi vähendamise saavutamise eesmärgiga, Sulupere küla ja Rapla linna rekreatsiooniala rajamiseks vajalikus ulatuses ja Ülejõe küla elamuala laiendamist võimaldavas ulatuses. SK täiendatakse.
		11. ÜP seletuskirja ptk-s 6.3.5.2 (lk 62) on kirjutatud: „Ehitusjoonest jõe poole jääv ala on jõeäärseks puhkealaks, kuhu vastavalt LKS'ile on võimalik ehituskeeluvööndit vähendamata kavandada linna jõeäärse roheala funktsioneerimiseks vajalikke kergliiklusteid“. Selline sõnastus lubaks alati kergliiklusteede ehitamise ehituskeeluvööndis, mis ei ole looduskaitseseadusega kooskõlas (kooskõlastamata jätmise alus LKS § 38 lg 3). Ehituskeeluvööndis on võimalik ehitustegevus LKS § 38 lg 4 - 6 sätestatud erandite alusel vaid juhul, kui ehitamine ei ole vastuolus kalda kaitse eesmärkidega (LKS § 34). Vastuolu kalda kaitse eesmärkidega tuleb eelnevalt igakordselt hinnata, planeeringut nõudva erisuse korral planeeringu koostamise käigus. LKS erisuse mõte on vältida koormava ehituskeeluvööndi vähendamise protsessi läbimist, kuid ei tähenda samas, et mistahes ulatuse ja mõjuga ehitiste ehitamine oleks igal juhul lubatud. Erisuste rakendamiseks peavad kavandatud ehitised olema kantud planeeringujoonisele ja nende	Arvestatakse. ÜP SK ja jooniseid korrigeeritakse ning kergliiklusteed kantakse ÜP kaardile.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ehitamise mõju kalda kaitseeesmärkidele peab olema planeeringus hinnatud. Et kalda kaitse olulisim eesmärk on säilitada kaldad looduslikuna, siis taimkattega alal ei ole veepiiriga paralleelsete teede ehitamine taimkatte arvelt kooskõlas kalda kaitse eesmärgiga. Palume sõnastust korrigeerida.	
		12. ÜP-s ehitusjoone kujundavad vahetult ridamisi üksteise kõrval paiknevad registrisse kantud seaduslikud ehitised (põhihooned), mis oma paiknemise tõttu kujundavad joonelaadse hoonete rea. Ehitusjoon võib ka lõiguti katkeda. Ehitusjoont ei saa määrata ÜP-s veel ehitamata ehitiste järgi ja suure vahega ehitiste puhul. Ehitusjoont ei määra ka rajatised või LKS § 38 lg-tes 4 ja 5 nimetatud erandid, nagu näiteks, piirdeaiad, teed, valgustipostid jms. ÜP-s on ehitusjoon määratud aladel, kus ehitusjoont tegelikkuses ei esine (nt esineb väljakujunenud ehitusjoon Jõe tn ääres, kuid mitte veekogu ääres). Keskkonnaamet on seisukohal, et ÜP-s kujutatud ehitusjoon ei kajasta tegelikku olukorda ja seda edasiste tegevuste (nt hoonete ja rajatiste ehitamisel) kavandamisel aluseks võtta ei saa. (kooskõlastamata jätmise alus LKS § 38 lg 3). Vajadusel palume näidata väljakujunenud ehitusjoon tiheasustusalal vaid seal, kus see on välja kujunenud. Ehitusjoone määramisel palume juhinduda Kliimaministeeriumi 10.03.2024 kirjaga nr 1-17/24/353-2 „Looduskaitseseaduse § 38 sätte tõlgendamisest“3 antud juhisest. ÜP kohaselt on ehitusjoon väljakujunenud hoonestuse järgi maakasutuskaardile kantud Rapla linnas Vigala jõe ääres ka Rapla linnas raudtee piirkonnas ja Ülejõe külas. Pirgu külas on ehitusjoon peale kantud väljakujunenud suvilapiirkonnas Keila jõe ääres. Tiheasustusalal Kabala külas Vigala jõe kaldal ehitusjoont planeeringu kaartidele märgitud ei ole. Planeeringust selle erisuse põhjus ei selgu.	Arvestatakse. Ehitusjoone määramisest ÜP-ga loobutakse.
		TAASTUVENERGEETIKA 13. Keskkonnaamet nõustub ÜP-s ja KSH-s tuuleparkide kavandamisele lähenemisega. Analüüsi järeldustest selgub, et planeeringulahendusse on alles jäänud 2 võimalikku väikesepindalalist arendusala (TU8 ja TU9), mis on olemasoleva teabe valguses eelduslikult vähese mõjuga looduskaitselistele väärtustele. Ka maakasutuse kaardil on märgitud vaid TU8 ja TU9 alad. Keskkonnaamet järeldab, et ülejäänud arendusaladest on	ÜP seletuskirja ja KSH aruande sõnastus vaadatakse üle, kuid arvestatakse, et KSH kajastab hindamisprotsessi. Mõjude hindamise põhimõtetest lähtuvalt ei ole kohane eemaldada hinnanguid, kui nendest tingituna ongi planeeringulahendust muudetud.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		looduskaitseliste piirangute tõttu ÜP lahenduses loobutud, kuna nende elluviimiseks ei ole kindlust. Tulenevalt tuuleparkide käsitluse uuendamisele (KSH aruande tabel 17), millega langesid ära mitmed ebaselgete arendusvõimalusega arendusalad, tuleks Keskkonnaameti hinnangul korrigeerida sellega seoses ka teisi KSH ja ÜP vastavaid peatükke. Nt Natura asjakohase hindamise tabelis 9, milles enne käsitleti kõiki tuulepargi arendusalasid, võiks selguse huvides eemaldada või selgelt markeerida võimalikud mõjud, mis ei ole asjakohased (hilisemalt välistatud arendusalade osas). Sama lähenemist soovitame ka ÜP seletuskirja vastavates punktides (nt ptk-s 8, milles kajastatakse soovitusi, mis on seotud tuuleparkide arendusaladega valla kaguosas, mida ÜP lahenduses enam ei kavandata).	
		VESI 14. Keskkonnaameti hinnangul on ühisveevärgi teenust osutavate ehitiste veehaarete tarbeks kohane arvestada ÜP-ga tehnoehitise maa-ala vajadusega, sest veehaarded vajavad enda ümber ka vajalikku sanitaarkaitseala, millele muu ehitise ehitamine ja majandustegevus on keelatud. Reoveepuhasti ja reoveepuhastile seadusega ette nähtud kuja otstarbeks on ÜP-s õigem määrata tehnoehitiste maa-ala või jäätmehoidla maa. PlanS § 75 lg 1 p 3 kohaselt on ÜP üks ülesandeid tehnovõrkude ja -rajatiste üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine ning § 75 lg 1 p 30 kohaselt on veehaarete asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Kuigi uusi veehaardeid ja reoveepuhasteid ÜP-ga ei kavandata, palume ÜP kaartidele kantud reoveepuhastitele ka kujad ning märkida veehaarded koos sanitaarkaitsealadega, kuna nendega kaasnevad kitsendused edasistele arendustele.	Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et PlanS ei sätesta, milliseid andmekihte ÜP joonisel tuleb näidata. Olemasolevate reoveepuhastid ega veehaarete sanitaarkaitseala ei ole ÜP-ga kehtestatavad ning nende näitamine kaardil ei ole vajalik, kuna tegemist on alusandmetega (taustainfoga). Objektide olemasolu ja kaasnevate kitsendustega arvestatakse kohapõhiselt arendustegevuse täpsel kavandamisel. Olemasoleva ehk taustainfo ÜP-s mittekajastamine ei saa olla kooskõlastamata jätmise põhjus.
		VÄLISÕHK 15. Keskkonnaameti 11.08.2022 kirja punktis 24 märkisime, et KSH aruande ptk-s 4.4.2.1. võiks kajastada ka tööstusettevõtetele tehtud mürauuringuid ja mürakaarte, millele ettepanekute tabelis on valla poolt vastatud, et see info lisatakse materjalidesse. Siiski täiendatud ÜP materjalides mürauuringuid ega -kaarte lisatud ei ole.	KSH aruannet täiendatakse Warmeston OÜ pelletitehase avalikult kättesaadavate mürauuringute osas. Teiste tööstusettevõtete osas KSH aruande koostajal ja omavalitsusel info mürauuringute kohta puudub.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		RAIL BALTIC 16. Maakasutusplaani teemakaardi legendis on kirjas: „ökodukti eeldatav asukoht eelprojekti täpsusastme hindamise tulemusel“. Juhime tähelepanu, et Rapla valla territooriumil on nõuetele vastavaks tunnistatud Rail Baltic raudteetrassi lõikude „Harju- ja Rapla maakonna piir – Hagudi“ ja Hagudi-Pärnu maakonnna piir“ keskkonnamõjude hindamise (KMH) aruanded, kus on loomade läbipääse ning läbipääsude toimimist tagavaid keskkonnatingimusi käsitletud/hinnatud põhiprojekti täpsusastmes. Juhul, kui kaardile kantud loomapääsude asukohad on eelprojekti täpsusega, tuleks infot uuendada ning loomapääsud kanda kaardile põhiprojekti täpsusastmes. Vastavalt tuleb kaasajastada ka KSH aruannet, kus viidatakse alles koostatavatele KMH-dele. Lisaks mainime, Röa ja Kalevi ökoduktide osas on Rail Baltic Estonia OÜ tellimusel täpsustatud loomapääsude kaitsevööndi ruumikuju ning selgitatud kaitsevööndi kasutusaegseid tingimusi. Täpsustatud ruumikuju alusel tuleks täiendada ÜP jooniseid. Allikad: Röa ökodukti kaitsevöönd. Planeeringute analüüs ja ökodukti kaitsevööndi ettepanek, töö nr 2023-7-9, OÜ Rewild: Kalevi ökodukti kaitsevöönd, Planeeringute analüüs ja ökodukti kaitsevööndi ettepanek, töö nr 2023-7-3, OÜ Rewild).	Arvestatakse. Maakasutusplaani legendi korrigeeritakse.
		ÜLDISED TEEMAD	
		17. KSH aruande ja ÜP seletuskirjas oleks mõistlik ära mainida ka Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu ja KSH menetlus, mis käesoleval hetkel on küll algusjärgus, kuid on oluliseks juhiseks tuleviku pikaajalise maakasutusprioriteetide ja maavarade kaevandamise osas.	Arvestatakse.
		18. KSH aruande ptk-s 4.1.1 (lk 22) on toodud välja Rapla vallas asuvate vääriselupaikadega seonduv info. Märgime, et väga levinud praktika on projektides ja planeeringutes (eriti maaparanduse projektid) mitte minna kavandatava tegevusega lähemale kui 50 meetrit Eelkõige juhul kui tegevus on seotud kraavitamise ja niiskustingimuste muutmisega. Selle võiks välja tuua ka KSH aruandes.	Arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
		19. ÜP materjalides võiks seoses maaparandusega välja tuua, et koostamise lõppjärgus on Keskkonnaameti poolt tellitud „Maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja	Arvestatakse.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		kompensatsioonimeetmete rakendamise juhis“ (Tartu Ülikool), mille tulemusi on kavas kasutada tulevikus maaparandussüsteemide uuendamiseks, rekonstrueerimiseks ja hooldamiseks.	
406.	**eraisik** 29.08.2024 e-kiri **dokumendi viide**	Üldplaneeringus tuleks vähemalt need detailplaneeringus, mis tegemise ajal teada on, vastavalt kajastada, vastasel juhul jääb mulje, et üldplaneering valla tegeliku arenguga ei arvesta.	Arvestatakse osaliselt. Lisatakse kompaktse hoonestusala võimalusega kiht, millega määratakse funktsioonimuutusega alad. Sellega tähistatakse piirkonnad hajaasustuses, kus on eeldada hajaasustuse üldreeglist tihedamat hoonestust, uute detailplaneeringute koostamist või kehtivate detailplaneeringute muutmist.
407.	**eraisik** 30.08.2024 e-kiri **dokumendi viide**	Esimene ettepanek on helesinisega viirutatud alas (Rapla linnas Kesklinna kooli staadioni ja Vigala jõe vahele jääv piirkond; vt ka kirjale lisatud skeem). Momendil on autode jaoks kitsas tee koolimaja juurest Päästeametini. See tee hetkel lõikab ära staadioni ning korvpalli, võrkpalliplatsi ja virgestusala vahelise ala. Planeeringus on osaliselt liigutud õiges suunas ning sooviga nihutada see tee edasi kaarega mööda. Kaardil must triipjoon. Minu ettepanek on, et sellist teed ei pea üldse olema autoliiklusele kooli ja Päästeameti vahel. Autoga on piisavalt hea ligipääs Tallinna kui Järvakandi poolt. Autotee eemaldamisega (seda saab juba teha tegelikult nö juba homne päev ilma uue planeeringuta) on võimalik kokku siduda staadioni ja korvpalliplatsi ala, lapsed saaksid liikuda kartmata autode liikumist ning perspektiivse tee ära kaotamisega võimalusena on võimalik kogu alal arendada PV alana kuni jõeni. Selle tee ära kaotamisega paraneb lisaks ohutus kooli tööõpetuse maja ning ka muusikakooli vahelisel alal, kuna kooli kõrvalt ka ei saa läbiv liiklus sõita. Et veelgi ohutust suurendada, saab Põrkepalli tänava teha mõlemalt poolt läbimatuks. Ehk et emmalt kummalt poolt liikudes tuleb ümber pöörata ja tuldud teed tagasi minna, sellisel viisil on kiirused väiksemad.	Ettepanekuga ei arvestata, kuna konkreetsete liikluskorralduslike küsimuste lahendamine ei kuulu ÜP ülesannete hulka.
		Teine ettepanek puudutab Jõeääre, Hellenurme ja Päästeametiga külgnevat ehituskeeluvööndit. Momendil on Jõeääre tänavas detailplaneeringuga ehituskeeluvöönd 25m. Joonisel märgitud oranzi joonega. Samuti on selle ala esimese detailplaneeringuga (Kaare tänav ja Hellenurme tänav - Hellenurme tänav oli tolleaegses planeeringus Jõeääre tänav) määratud ehituskeeluvööndiks 25m	Ettepaneku alusel laiendatakse ehituskeeluvööndi vähendamise taotluse ulatust ka Hellenurme tn 12 ja 15 maaüksusele. Kuivõrd küsimus on Keskkonnaameti otsustuspädevuses,

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Hellenurme 12 ja Hellenurme 15 kinnistutel. Uuemas detailplaneeringus on Hellenurme tänaval ehituskeeluvöönd 50m. Päästeameti taga soovitakse muuta maasihtotstarvet elamumaaks. Kui Päästeameti taga jääks ehituskeeluvöönd 50m, siis ei oleks võimalik sinna uus maju ehitada. Minu ettepanek on, et muuta kogu sellel alal ehituskeeluvöönd 25m peale, nagu juba poolel sellel alal on väljakujunenud ehitusjoon. Joonisel märgitud umbkaudu vaba käega lilla joonena.	selgub kooskõlastamisel, kas ettepanekuga on ÜP-s võimalik arvestada.
408.	**Põllumajandus- ja Toiduamet** 04.09.2024 nr 6.2-6/5286-2 **dokumendi viide**	PTA on läbi vaadanud Teie poolt esitatud Rapla valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu. 1. Täiendada üldplaneeringu seletuskirja loeteluga tegevustest, milleks on vajalik PTA kooskõlastus. Maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu maa-alal või maaparandussüsteemi eesvoolu kaitsevööndis ehitamine, kaeve-, lõhkamis- ja puurimistöö tegemine, istanduse rajamine, maaparandussüsteemi või selle eesvoolu kaitselõigu veetaseme reguleerimine, maaparandussüsteemi maa-alale heitvee immutamine ja maaparandussüsteemi eesvoolu, kuivenduskraavi või kuivendusvõrgu maa-alusesse torustikku lisavee juhtimine ning poldri alal muudatuste tegemine.	Ei arvestata, kuna õigusaktidest tulenev kooskõlastamise nõue kehtib ÜP-st sõltumatult ja nõude seletuskirjas ülekordamine ei ole õigusselguse huvides põhjendatud ega vajalik. Õigusakti muutumise korral võib vastuolu ÜP sõnastusega põhjustada täiendavat segadust.
		2. Asendada seletuskirja punktis 6.5.9 lause „Kinnistul asuvad kraavid tuleb kinnistu omaniku poolt hoida korras: need puhastada, võsa eemaldada ja vajadusel süvendada.“ Lausega „Kinnistul asuvad kraavid tuleb kinnistu omaniku poolt hoida korras: puhastada voolutakistustest ja settest ning võsa eemaldada.“ 3. Joonisel 22 parandada legendis „Riigi poolt korras hoitavad ühiseesvoolud.“	Arvestatakse. SK muudetakse.
409.	**Regionaal- ja Põllumajandusministeerium** 04.09.2024 nr 14-3/3302-4 **dokumendi viide**	Tutvunud esitatud materjaliga, teeme järgmised ettepanekud. 1. Seletuskirja peatükis 4.1 „Tiheasustusega ala“ on selgitatud, et üldplaneeringuga määratud tiheasustusalad on asustusüksuste selgelt piiritletud kompaktse asustusega alad. PlanS § 75 lõike 1 punkt 27 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesannetest maareformiseaduse ja looduskaitseseaduse tähenduses tiheasustusega alade määramine. Maakasutusplaanil on tiheasustusalad määratud. Üheselt arusaamise eesmärgil palume tiheasustusalad nimetada ka seletuskirjas.	Arvestatakse. Tiheasustusalad nimetatakse seletuskirjas.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		2. Seletuskirja peatükis 4 käsitletakse asustuse arengu suunamist ja peatükis 4.1 on käsitletud tiheasustusalasid. Palume anda lühike ülevaade, kuidas on asustuse arengut kavandatud, st kui palju on tiheasustusalasid ja milliste põhimõtete alusel on need määratud ja täpsustada, kas tiheasustusalasid on juurde kavandatud või vähendatud. Selgitada, kuidas on lahendus kooskõlas maakonnaplaneeringus määratud linnalise asustusega aladega, nende piiride täpsustamisega ja tiheasumite määramisega. (maakonnaplaneeringu ptk 3.2 toodud tingimuste kohaselt määratakse üldplaneeringutega linnalise asustusega alade piires tiheasumid).	Rapla valla rahvaarv on pigem stabiilne või väheses languses kui kasvav. Sellele tuginedes määrati kehtivate üldplaneeringutega võrreldes vähem tiheasustusalasid. Tiheasustusalad ei kattu maakonnaplaneeringuga määratud linnalise asustuse aladega. Linnalise asustusega alade piires tiheasumeid määratud ei ole.
		3. Seletuskirja peatükis 4.3 „Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud“ on toodud täiendavad detailplaneeringu koostamise kohustusega juhud. Toodud on, et detailplaneeringu koostamine on kohustuslik tootmis-, ladustamis- või muu tegevuse kavandamisel või laiendamisel, millega võib kaasneda oluline keskkonnamõju. Märgime, et tingimuse rakendamine ei ole piisavalt arusaadav. Soovitame selle juhu märkida olukorrana, kus detailplaneeringu koostamist igakordselt eraldi kaalutakse.	Arvestatakse. Lisatakse tingimus selle kohta, et detailplaneeringu koostamist igakordselt kaalutakse.
		4. Seletuskirja peatükis 4.3 „Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud“ on toodud, et maa-alade planeerimisel ei loeta detailplaneeringut üldplaneeringut muutvaks juhul, kui maakasutuse muudatus on vähem mõjusid tekitava maakasutuse suunas (nt tootmise asendamine elamumaaga). Soovitame põhjalikumalt kaaluda, kuidas selline lahendus on kooskõlas valla arengusuundadega ning kuidas see mõjutab ettevõtluseks sobivate maa-alade kättesaadavust ja töökohtade arvu vallas. Lisaks, kas tootmise asendamisel nt elamumaaga on võimalik tagada hea elukeskkond. Kas selline suund on aktsepteeritav kõikjal või siiski konkreetsetes piirkondades. PlanS § 142 lõike 1 punkt 1 kohaselt loetakse detailplaneeringuga üldplaneeringu muutmiseks ka olukorda, kus üldplaneeringuga määratud maakasutust muudetakse ulatuslikult (ehk üle 50%). Üldplaneering ei saa olla PlanS-ga vastuolus, seega kui tootmismaa asendatakse nt 52% ulatuses elamumaaga, on PlanS kohaselt tegemist üldplaneeringut muutva detailplaneeringuga. Palume tingimus üle vaadata, et see oleks üheselt selge ning oleks üheselt selg ka see, millal on tegemist üldplaneeringu muutmisega.	Arvestatakse osaliselt. Sõnastust täpsustatakse.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		5. Seletuskirja peatükis 4.4 „Arhitektuurivõistluse või kujunduskonkursi kaalumise juhud“ on toodud, et arhitektuurivõistluse või kujunduskonkursi korraldamist kaalutakse eelkõige avalikus ruumis väljapaistvasse asukohta kavandatavate objektide puhul. Selguse ja üheselt mõistetavuse parendamiseks soovitame rohkem selgitada, mis muudab asukoha avalikus ruumis väljapaistvaks.	Arvestatakse. SK täiendatakse.
		6. Seletuskirja peatükis 5 „Kasutus- ja ehitustingimused juhtotstarvete lõikes“ on selgitatud, et juhtotstarve on üldplaneeringuga määratud ala kasutamise valdav otstarve, mis annab perspektiivse ruumi- ja maakasutuse põhisuunad. Juhtotstarve näitab maa-ala peamist funktsiooni ja peab moodustama vähemalt 51% maa-alast. Näiteks kavandatakse üldplaneeringuga elamu maa-ala juhtotstarbega alad tulenevalt piirkonna iseloomust ning arenguperspektiivist, kuid antud alale võib kavandada ka muud maakasutust, mis toetab piirkonna arengut ja aitab kujundada kvaliteetset elukeskkonda. Elamu maa-alale võib seega kavanda ka ala teenindamiseks vajalikke kaubandus- ja teenindushooneid, ühiskondlikke-, kultuuri- ja spordihooneid, haljasalasid või parkmetsa, mänguväljakuid. Seletuskirjast ei selgu, kuidas seda määratud protsenti arvestatakse, mis on see maa-ala. Palume tingimus üle vaadata ning konkretiseerida maa-ala määratlust – kas see on asustusüksuse või konkreetse nt elamupiirkonna põhine.	Arvestatakse. SK täiendatakse selliselt, et ei tekiks põhjendamatut krundipõhise tõlgendamise võimalust.
		7. Seletuskirja peatükis 5 „Kasutus- ja ehitustingimused juhtotstarvete lõikes“ on toodud, et maakasutuse juhtotstarvetega alad on kantud üldplaneeringu joonisele. Maakasutuse juhtotstarbega alade piire võib detailplaneeringuga täpsustada. Piiride täpsustamine ei tähenda üldplaneeringu põhilahenduse muutumist. Palume peatükki täiendada– kuidas, kui suures ulatuses ning mis kaalutlustel võib detailplaneeringuga juhtotstarbega alade piire täpsustada. Praeguses sõnastuses jääb tingimus ebaselgeks.	Arvestatakse. Põhimõte eemaldatakse ÜP-st.
		8. Seletuskirja peatükis 5.1 „Segahoonestusala“ toodud tabelis on seatud parkimisele nõuded. Märgime, et säästliku ruumikasutuse ja kliimamuutuste vaatest võiks lisada soovituse rajada parkla maa alla, null või esimesele korrusele. Samuti palume kaaluda tingimuse seadmist, et parkla kate peaks olema vettläbilaskev vms. Sama mõtte võiks lisada ka seletuskirja peatükki 6.4.3 „Parkimine“.	Arvestatakse osaliselt. Vett läbi laskvate materjalide kasutamine parklate rajamiseks juba sisaldub ÜP SK peatükis 6.4.3. Tiheasustusalade valdavalt kõrge pinnasevee taseme tõttu Rapla vallas ei ole maa-aluse parkla lausaline soovitamine piirkonnas põhjendatud.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		9. Seletuskirja peatükis 5.1 „Segahoonestusala“ on toodud tingimus, et parklate kavandamisel tuleb arvestada inimmõõtmelisusega, nn „automere“ tüüpi liigendamata ja haljastamata parklad ei ole lubatud. Selguse huvides soovitame anda lihtsama tingimuse – parklad tuleb haljastada ja liigendada või liigendamata ja haljastamata parklate kavandamine ei ole lubatud. Et oleks üheselt selge ja ei oleks vajalik kaaluda või tõestada, kas tegemist on ikka „automeri“ tüüpi parklaga. Palume üle vaadata tsiteeritud tingimus ka peatükis 6.4.3 „Parkimine“.	Arvestatakse.
		10. Seletuskirja peatükis 5.1 „Segahoonestusala“ on toodud tabelis on toodud tingimus, mille kohaselt tuleb hoiduda krundi risustamisest väikeehitistega. Palume tingimus üle vaadata ning seda täpsustada, tingimus ei ole piisavalt arusaadav.	Arvestatakse. Tingimusest loobutakse.
		11. Seletuskirja peatükis 5.2 „Väikeelamu maa-ala“ kirjelduses on toodud, et maa-ala on väikeelamu (üksikelamu, kaksikelamu), ridaelamu ja muu elamuid teenindava maakasutuse juhtotstarbega maa ala. Samas lõigus, kus on loetletud mida väikeelamumaale võib ehitada, on elamutena loetletud vaid üksikelamud. Palume tagada lahenduse üheselt mõistetavus.	Arvestatakse. SK sõnastus vaadatakse üle.
		12. Seletuskirja peatükis 5.9 „Puhke- ja virgestuse maa-ala“ on selgitatud, et puhke- ja virgestusala funktsiooni täidavad tervise- ja matkarajad, veekogud ja nende äärsed supluskohad. Planeeringu seletuskirja mitmes peatükis on kirjeldatud supluskohale avaliku juurdepääsu tagamise vajadust kuid seletuskirjast ei selgu, kuidas tagatakse eramaal asuvate supluskohtade avalik kasutus. Nt Öökulli järv on avalikult kasutatav veekogu, Maa-ameti Geoportaali andmetel on ujumiskoht eraomandis oleval maa-alal. Planeeringulahendusest ei selgu, kas alad on määratud avalikult kasutatavaks, maaomanikega on sõlmitud vastavad kokkulepped vms. Palume seletuskirja täiendada ning seada tingimused supluskohtade avalikuks kasutuseks.	Arvestatakse osaliselt. SK peatüki 5.9 punkti 2 täiendatakse. Selgitame, et ÜP ülesanne ei ole reguleerida kokkulepete sõlmimist. Eramaal toimuva arenduse tingimused lepitakse kokku maaomaniku ja/või maakasutaja ning vallavalitsuse vahelisel kirjalikul kokkuleppel.
		13. PlanS § 75 lõike 1 punkt 7 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesannetest supleranna ala määramine. Supelranna määramine üldplaneeringuga ei tähenda seal koheselt suplerannale õigusaktidega kehtestatud nõuete (sotsiaalministri 03.10.2019 määrus nr 63 „Nõuded suplusveele ja suplerannale“) täitmist vaid maa reserveerimist. Määruse kohaselt kohaldatakse supleranna nõudeid kõikidele supluskohtadele, kus käib ujumas suur hulk inimesi ning milles	Ei arvestata. Supelranna maa-ala määramine on üks loetletud ülesannetest, kuid nende lahendamisel on KOV-il õigus tugineda PlanS § 75 lõikele 2. See tähendab, et ülesande lahendamist ei saa lugeda kohustuseks. Kuigi määruse kohaselt kohaldatakse ühtsed nõuded

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		suplemist ei ole alaliselt keelatud või mille suhtes ei ole antud alalist soovitust mitte supelda. St kui üldplaneeringus on näidatud supluskoht, siis on mõistlik juba ka ala määrata supleranna maa-alaks, kui ala on teada-tuntud ning suure hulga inimeste poolt kasutatav supluskoht.	suplusveele ja supelrannale, on Rapla valla kontekstis tegemist pigem supluskoha kui –rannaga. Eeltoodust tulenevalt supelranna maa-ala ÜP-ga ei määrata.
		14. Seletuskirja peatükis 5.10 „Haljasala ja parkmetsa maa-ala“ on kasutus- ja ehitustingimuseks seatud, et tiheasustusaladel paiknevaid alasid võib vallavalitsuse kaalutlusotsuse alusel osaliselt hoonestada (kuid mitte enam kui 50% ulatuses) väikeelamu ehituse eesmärgil. Samuti võib 50% ulatuses hoonestada tiheasustusaladel kaitsehaljastuse maa-ala (seletuskirja peatükk 5.11). Samas on seletuskirja peatükis 5.2.1 „Tiheasustusega alad“ toodud, et lähtuda tuleb kvaliteetse elukeskkonna loomise vajadusest ning tagada avaliku ruumi (haljasalad, mänguväljakud) olemasolu. Planeeringumaterjalidest ei selgu, mis kaalutlustel peab haljastatud alasid nii suures ulatuses tiheasustusaladel elamualaks lubama. Maakasutusplaani järgi on Rapla vallas, sh tiheasustusaladel palju väikeelamute kavandamiseks reserveerituid maa-alasid, tiheasustusaladel ei ole haljasala ja parkmetsa maa-alasid ning kaitsehaljastuse maad ülemääraselt palju. Arusaamatuks jääb, kuidas tiheasustusalal on kellelgi õigus taotleda parkmetsa maale elamuehituseks endale ehitusõigust ning kõigile kasutamiseks mõeldud ala võidakse vallavalitsuse otsuse alusel kavandada elamualaks. Haljasala, parkmets ja kaitsehaljastuse maa on määratletud kui avalik väliruum, õhusaaste, müra jm mõjude vähendamiseks haljastus – hoonestamine ei ole nimetatud eesmärgiga kooskõlas. Palume haljasala ja parkmetsa maa-alal ning kaitsehaljastuse maa-ala hoonestamise võimalus üle vaadata. Vananeva elanikkonna, elukeskkonna parendamise põhimõtte, kliimamuutustega arvestades on tiheasustusaladel haljasalamaal väga oluline roll ning tiheasustusaladel nende vähendamine ei peaks olema võimlik. Kvaliteetse avaliku ruumi loomine on just oluline Rapla linnas ja alevikes, kus asustustihedus on suurem.	Arvestatakse osaliselt. Nii haljasala ja parkmetsa maa kui ka kaitsehaljastuse maa juhtotstarve on suurema asustustihedusega aladel määratud eesmärgiga märkida haljastuse prioriteetsust muude kasutusotstarvete seas. Ülemäära ulatuslike pargialade hooldamiseks ja maa kasutamise kitsendamise kompenseerimiseks puuduvad omavalitsusel rahalised vahendid. Väljapakutud vähemalt 50% ulatuses juhtotstarbe säilitamine on juhtrühma hinnangul mõistlik kesktee, mis võimaldab juhtotstarvet säilitades maaomanikul ka maad mõistlikul muul viisil kasutada.
		15. Rapla Vallavalitsus koostab Sulupere külas Nurgasalu detailplaneeringut. Detailplaneeringu lahendus on vastuolus nii kehtiva kui koostatava üldplaneeringuga. PlanS § 142 lõike 1 kohaselt võib	Arvestatakse. Koostatavate ja kehtestatud DP-te kooskõla ÜP-ga vaadatakse üle.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		detailplaneering põhjendatud vajadusel sisaldada kehtiva üldplaneeringu muutmise ettepanekut. Koostatav detailplaneering ei saa olla vastuolus ka koostatava üldplaneeringuga, mistõttu palume viia kaks koostatavat planeeringut omavahel kooskõlla. Palume vaadata üle kõik menetluses olevad detailplaneeringud ning koostatavas üldplaneeringus teha vastavad muudatused.	
		16. Seletuskirja peatükis 5.15 „Riigikaitse maa-ala“ on kirjeldatud, et Rapla vallas asub Alu alevikus Kaitseliidu kool, Rapla linnas Kaitseliidu maleva staabi- ja tagalakeskus, Kaiu alevikus Kaitseliidu lasketiir. Antud objektide ümber on kehtestatud piiranguvööndid, mis on kajastatud maakasutusplaanil. Riigikaitse maa-ala on määratud ka Sulupere külas asuv Kopramäe kinnistu, mis on Rapla maleva staabi- ja tagalakeskuse perspektiivseks asukohaks. Juhime tähelepanu, et Rapla maakonnaplaneeringus 2030+ (kehtestatud 2018) on fikseeritud, et kavandatavaks riigikaitseliseks ehitiseks on perspektiivne Rapla maleva tagalakeskuse hoonestus Rapla linnas Jürna tn 5 asuval maa-alal. Kopramäe kinnistul riigikaitselisi ehitisi ja alasid määratud ei ole. Oleme Kopramäe detailplaneeringu kohta esitatud kirjas olnud varasemalt seisukohal, et tagalakeskuse kavandamise näol Jürna tn 5 kinnistu asemel Kopramäe kinnistule on tegemist maakonnaplaneeringu muutmisega. Seega on võimalik üldplaneeringu seletuskirjas vormistada maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek – teha põhjendatud ettepanek maakonnaplaneeringu seletuskirja ja joonise muutmiseks.	Arvestatakse. Maakonnaplaneeringu SK ja joonise muutmiseks ettepanek ÜP-ga esitatakse tuginedes Kaitseministeeriumi 4. märtsi 2020 kirjale nr 12-1/20/506.
		17. Seletuskirja peatükis 6.3.1. „Roheline võrgustik“ on toodud tingimuseks, et looduslike alade osatähtsus rohelise võrgustiku tugialadel ei tohi langeda alla 90% pindalast ning koridorides alla 70% koridori keskmisest läbimõõdust. Leiame, et kui algne suurus on teada, saab % järgida/kontrollida, vastasel juhul aga mitte. Palume antud tingimust täiendada, kuidas protsenti arvutatakse, määrata suurused vms.	SK täiendatakse. Protsendi leidmiseks jagatakse tugiala looduslike alade pindala tugiala pindalaga. Planeeringu kehtestamise järgselt on ruumiandmed protsendi määramiseks kasutatavad. Seiret tehakse ÜP ülevaatamisel.
		18. Seletuskirja peatükis 6.3.5 „Veealad“ on toodud, et avalikult kasutatavate veekogude kallasrajale ja antud veekogude ääres paiknevatele supluskohtadele ja puhkealadele on avalik juurdepääs tagatud kas riigiteede, kohalike teede, detailplaneeringuga planeeritud jalgteede või avalikuks kasutuseks määratud erateede kaudu. Maakasutusplaanil avalikke juurdepääse näidatud pole. Palume	Ettepanekuga ei arvestata, kuna juurdepääsude asukohtade määramine võib olla eksitav. PlanS § 75 lõikele 2 tuginedes lähtutakse ÜP-ga lahendatavate ülesannete otsustamisel kohaliku omavalitsuse üksuse ruumilistest

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		peatükk üle vaadata, määrata juurdepääsud avalikult kasutatavatele aladele, mh kallasrajale ning seada tingimused edasisteks planeeringuteks. Märgime, et üldplaneeringu üks ülesannetest on vastavalt PlanS § 75 lõike 1 punkt 11 kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine. Lisaks PlanSile tuleneb üldplaneeringuga kallasrajale avaliku juurdepääsu tagamise kohustus keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 38 lõikest 7. Olemasolevad ja võimalusel kavandatavad avalikud juurdepääsud palume kanda maakasutusplaanile.	vajadustest ja planeeringu eesmärgist. Kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimused on SK-s määratud. Olemasolevate juurdepääsude kajastamine ei ole otstarbekas ja oleks pigem segadusttekitav kohtades, kus juurdepääs on tagatud ulatuslikel aladel riigi- või kohaliku tee kaudu läbi riigimetsa.
		19. Seletuskirja peatükis 6.5.5 „Elektrivarustus“ on toodud mõned elektrivarustuse kavandamise tingimused. Palume peatükis sätestatud tingimused üle vaadata ning kaaluda võimalust uute elektriliinide kavandamiseks projekteerimistingimuste alusel ning selleks vajalike tingimuste seadmist.	Arvestatakse.
		20. Seletuskirja peatükis 6.5.8 „Taastuvenergeetika“ on toodud tingimused tuuleparkide kavandamiseks. Punktid 1.7.1 ja 1.7.2 jäävad arusaamatuks – kohalik omavalitsus määrab üldplaneeringuga tuuleparkide kavandamiseks sobivad maa-alad aga nimetatud punktid annavad võimaluse määratud tuulepargi alale ja alale lähemale kui 1 km ehitada soovi korral elamuid. Palume tingimused üle vaadata ja neid täpsustada, et oleks üheselt selge, kes peab mis tegevusega arvestama. Rapla Vallavolikogu on 25.10.2023 algatanud tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu. Seega nii üldplaneeringu kui ka kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga otsitakse sobivaimaid asukohti tuuleparkidele. Palume selguse huvides seletuskirjas kajastada, kuidas antud alad üldplaneeringus kattuvad eriplaneeringuga kavandatavatele aladele (kui asukoha eelvaliku etapist on alasid võimalik välja tuua). PlanS § 95 lõike 82 kohaselt võib tuuleparki kavandav kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga teha ettepaneku kehtestatud üldplaneeringu muutmiseks, kuid seda eelkõige juhul, kui peale üldplaneeringu kehtestamist on muutunud olulised asjaolud. Palume üle vaadata ka võimalikud eriplaneeringuga kavandatavad tuulepargi alad üldplaneeringus, et need ei oleks vastuolus koostatava üldplaneeringuga.	Tuuleparkide kavandamise tingimused vaadatakse üle. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamine lõpetati, kuna häiritud oleksid saanud kaitsealuste liikide elupaigad. Tuuleparkide arendusalasid ÜP-ga ei kavandata.
		21. Seletuskirja peatükis 6.5.8 „Taastuvenergeetika“ punktis 5.2.5.2 on tingimuseks seatud, et päikesepark paigaldada kõlviku piirile, õuemaa vahetusse lähedusse ja/või tee äärde, et vältida väärtusliku	Arvestatakse. KSH aruandest pärit ettepanek vaadatakse üle ja ÜP SK täiendatakse.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		põllumajandusmaa massiivi tükeldamist. Aktiivselt põllumajanduslikus kasutuses olevat väärtuslikku põllumajandusmaad päikesepargi alaks muutmine ei ole lubatud. Seletuskirja peatükis 8 „Keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemustega arvestamine“ on aga teise punktina toodud, et üldplaneeringus arvestatakse ka KSH-s toodud tingimusega, mille kohaselt päiksepargi rajamine ei tohi rikkuda mullaviljakust ja päikesepargi eemaldamisel on võimalik ala uuesti põllumajanduslikku kasutusse võtta ning väärtuslikule põllumajandusmaale võib päikesepargi kavandamist kaaluda eeskätt asukohtades, kus on väga head võrguühenduse võimalused ning põllumajandusmaa on reaalselt põllumajanduslikust kasutusest pikaajaliselt olnud väljas või on võimalik energia tootmise ning põllumajanduse kooskasutus (nt lambakasvatusega). Nimetatud tingimusi aga peatükis 6.5.8 ei sisaldu. Palume peatükis 8 sisalduvad ettepanekud ning nendega arvestamised/täiendatud seletuskiri veelkord üle vaadata ning tagada kooskõla erinevate seletuskirja peatükkide vahel.	
		22. Seletuskirja peatükis 7 „Kehtestatud detailplaneeringute elluviimine“ on selgitatud, et üldplaneeringuga ei muudeta varasemalt kehtestatud detailplaneeringuid, nende realiseerimine toimub vastavalt kehtestatud lahendusele. Palume peatükki täpsustada ja anda täiendavad tingimused/selgitused, et varasemalt kehtestatud detailplaneeringu lahendus ei oleks ka vastuolus uue üldplaneeringuga, nt saab vajadusel anda täpsustavad projekteerimistingimused ja lähtuda uuematest tingimustest vms.	Arvestatakse.
		23. Seletuskirja peatükis 9.1 „Maakonnaplaneeringu täpsustamine“ on toodud, et üldplaneeringuga täpsustatakse maakonnaplaneeringut järgmiste teemade osas: rohelise võrgustiku struktuurelementide paiknemine ja kasutustingimused; väärtuslike maastike piirid ja kasutustingimused. Üheselt arusaamise eesmärgil palume lisada lühike selgitus, mille alusel või miks rohelise võrgustiku ning väärtuslike maastike piire ning kasutustingimusi täpsustati. Palume lisada ka seletuskirja vastavatesse peatükkidesse (ptk 6.3.1 ja 6.2.1) lühike selgitus, et alade paiknemist on täpsustatud ja tuua viide nt KSH aruandele.	Arvestatakse. ÜP-ga täpsustatakse rohelise võrgustiku tingimusi ja väärtuslike maastike piire. Suurem ÜP-ga tehtav maakonnaplaneeringu muutmisettepanek puudutab riigikaitsemaad (vt ka kommentaar punktis 16).
		24. Üldplaneeringu seletuskirjas on segamini kasutatud joonise nimetust–maakasutuskaart ja maakasutusplaan. Joonisel on	Arvestatakse.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		nimetuseks märgitud maakasutusplaan. Palume joonise nimetus üle vaadata ning viidata selgelt ühele joonisele.	
		25. Maakasutusplaanil võiks taustainformatsioonina kuvada ka asustusüksuse piire, et paremini aru saada detailplaneeringu koostamise kohustusega alade paiknemisest.	Asustusüksuse piirid on juba kuvatud. Nende loetavust parandatakse.
		Täiendavate koostöötegijate ja kaasatavate määramine. Lähtuvalt planeeringumaterjalidest, arvestades Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruses nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ sätestatut ja PlanS § 81 lõiget 3, määrab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium täiendavaks koostöötegijaks lisaks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (nimetatud määruse § 3 lõige 101 , planeeringuga kavandatakse üle 28 m kõrgust ehitist ning planeeringuala asub riigikaitselise ehitise piiranguvööndis). PlanS-ist lähtuvalt tuleb planeeringu koostamisse kaasata isikud, kelle õigusi planeering võib puudutada ja isikud, kelle huve planeering võib puudutada. Seaduses ei ole täpsustatud, millised need isikute õigused ja huvid on. Kohalik omavalitsus peab igakordselt otsustama, milline planeeringuga määratud tingimus võib maaomaniku õigusi ja huve puudutada. Eelkõige on vajalik jälgida, kas ja mil määral seatavad maakasutus- ja ehitustingimused ning väärtuste kaitseks määratud tingimused kitsendavad omandi senist kasutust. Seega tuleb üldplaneeringu koostamisse kaasata näiteks kinnisasjade omanikud, kelle senist maakasutuse õigust planeering kitsendab (ehk välistab senise õiguse kasutamise osaliselt või täielikult, seab õiguse kasutamisele täiendavaid tingimusi või raskendab oluliselt õiguse kasutamist). Seega tuleb nt kaasata isikud, kes jäävad riigiteede laiendatud kaitsevööndi (üldplaneeringuga suurendatakse kolme riigitee kaitsevööndit 10-lt meetrilt 30-le meetrile).	Arvestatakse.
410.	**Transpordiamet** 06.09.2024 nr 7.2-2/24/1842-8 **dokumendi viide**	**Jätame planeeringu kooskõlastamata** järgmistel põhjustel. 1. Kuna uutes normides külgnähtavuse mõiste puudub, palume korrigeerida seletuskirja osa 5.11. punkti 5 ja sõnastada see järgnevalt: „Kaitsehaljastuse rajamisel riigiteede ääres tuleb vastavalt tee projekteerimise normidele tagada teega külgnev vaba ruum ja ristumiskohtadel nähtavuskaugus“.	Arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		2. Seletuskirja osa 6.3.1. Roheline võrgustik punktis 13 ja joonistel kasutada läbipääsude suudmeala mõiste asemel „piiranguvöönd“. Piirangute kirjeldamisel lähtuda riigiasutuste poolt väljatöötamisel oleva suurulukite läbipääsude ja nende piiranguvööndite regulatsiooni sõnastusest ja piirangute kirjeldusest. Analoogset sõnastust on kasutatud näiteks Paide linna üldplaneeringu koostamisel. Teeme ettepaneku sõnastada see järgnevalt. „Üldplaneeringuga määratakse ökoduktidele ja suurulukitunnelitele 500 m laiune piiranguvöönd: • piiranguvööndis ei ole lubatud muuta olemasolevat maakasutust, sh muuta maakasutuse sihtotstarvet, mis võib vähendada looduslike alade osakaalu või muutuda takistuseks loomade liikumisel; • piiranguvööndis on keelatud teede, hoonete, aedade, piirete jms objektide rajamine, mis võivad takistada loomade ligipääsu ökoduktile või suurulukitunnelile; • piiranguvööndi metsasel alal ei ole metsa majandamine keelatud, kuid metsa majandamist tuleb seal läbi viia selliselt, et säiliks puistu jätkuv sidusus ökodukti või suurulukitunneli rajatiste ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel; • piiranguvööndis ei ole seni hoonestamata maaüksusel uue ehitiste (v.a õhuliinid, maakaabelliinid, maa-alused trassid) püstitamine üldjuhul lubatud. Lubatud on ehitiste püstitamine olemasolevate hoonestusaladega seotult nii, et olemasolevad ja kavandatavad ehitised moodustavad kompaktse terviku; • piiranguvööndis tuleb maaomanikel metsa majandades ja/või metsamajandamiskava koostades arvestada, et ökodukti suudmeala piirkonna metsad toimivad ökoduktile juurdepääsualana. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab rohevõrgustiku puistu sidususe ja toetab loomade ökodukti suudmeni jõudmist. Raiete planeerimisel on soovitatav alustada ökodukti või suurulukitunneli omanikuga koostööd juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös	Arvestatakse osaliselt. Ettepanekuga kasutada mõistet “piiranguvöönd” arvestatakse. Tingimusi täpsustatakse (tingimustega on juba põhimõtteliselt arvestatud). Ei nõustuta jahipidamise keelustamisega, kuna jahipidamise reguleerimine ei ole ÜP ülesanne.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku puistulise sidususe ja loomade läbipääsu ökoduktile. Metsateatis ökodukti või suurulukitunneli piiranguvööndis tuleb kooskõlastada ökodukti või suurulukitunneli omanikuga; • maavarade kaevandamist ökoduktide või suurulukitunneli piiranguvööndis tuleb vältida. Maavara geoloogiline uuringuluba ja kaevandamisluba tuleb kooskõlastada ökodukt või suurulukitunneli omanikuga; • piiranguvööndis on keelatud jahipidamine.“	
		3. Esitasime 20.03.2020 kirjaga nr 15-2/20/6956-5.2.3 ettepanekud Kehtna valla ja Rapla valla üldplaneeringute lähteseisukohtadele (edaspidi seisukohad). Seisukohtade punktis 2.2.3 tegime ettepaneku määrata riigitee nr 20126 Toomja tee km 3,013-3,29 (Kaiu aleviku piirist kuni riigiteega 20122 ristumiseni) kaitsevööndi laiuseks 30 m. Selle ettepanekuga ei ole üldplaneeringu eelnõus arvestatud. Selgitame, et 90 km/h kiiruspiirangu alas, kus lähimad hooned paiknevad riigiteest üle 40 m kaugusel on vajalik kehtestada asulavälisele liikluskeskkonnale iseloomulik kaitsevöönd.	Arvestatakse.
		4. Seisukohtade punktides 1.1-1.3 palusime siduda üldplaneeringusse maakonnaplaneeringu ja seda täpsustava teemaplaneeringu teedevõrgustik ning tugimaantee nr 15 perspektiivne teetrass ja liiklussõlmed. Üldplaneeringus ei ole näidatud Kuku liiklussõlme ala.	Kuku liiklussõlme ulatust täpsustatakse koostöös Transpordiametiga.
		5. Seletuskirja kohaselt ei muudeta üldplaneeringuga varasemalt kehtestatud detailplaneeringuid, nende realiseerimine toimub vastavalt kehtestatud lahendusele. Sellest lähtuvalt on kohane kehtiva detailplaneeringuga alal näidata planeeringukohane teedevõrgustik - nt Atla külas olev ala.	Ettepanekuga ei arvestata. Oluline oleks kehtival DP alal teedevõrgu kavandamine juhul, kui ÜP näeb valla ruumilisest vajadustest tulenevalt ette DP-st põhimõtteliselt erineva lahenduse. Arendustegevus, sh teede välja ehitamine, toimub vastavalt kehtivale DP-le ÜP-st sõltumata. DP on lähiaastate ehitustegevuse alus, ÜP kehtivusaeg on pikem. Ei ole põhjendatud praegu kehtiva DP alusel teede ümberjoonistamine ÜP-sse kui on teada,

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			et DP võib muutuda. Praktikas ei pruugi DP-ga kehtestatud lahendused kesta isegi DP kehtivusaja lõpuni nagu on tõestanud kasvava liikluskoormuse tingimustes näiteks Valtu külas Öökulli või Valtu ja Tiigi DP näited.
411.	**Kehtna Vallavalitsus** 31.07.2024 e-kiri	Ebatäpsus kalmistute osas KSH lk 103. Mõeldud on, et aktiivseid kalmistuid on Rapla vallas neli - Rapla, Vahastu, Juuru ja Juuru õigeusu kalmistu.	Arvestatakse.
412.	**Multiland Management OÜ** 06.09.2024 **dokumendi viide**	Rapla valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek toimus 13.07.2022 - 16.08.2022, millele Multiland esitas 16.08.2022 muuhulgas järgneva ettepaneku: Mitte määrata Multilandile kuuluvaid kinnistuid Aikepa (katastrinumber: 65401:002:0084), Männikäbi (katastrinumber: 27701:005:0075) ja Mondi (katastrinumber: 65401:003:0149) (edaspidi: **Kinnistud**) üldplaneeringu ja KSH eelnõuga rohevõrgustiku koosseisu. Kahetsusväärselt nimetatud ettepanekuga ei arvestatud. Kinnistute rohevõrgustiku koosseisu määramine seab kinnistu omanikele täiendavaid piiranguid maa-ala kasutamiseks. Käesolevaga kordame veelkord, et Multiland on ettevõte mille põhitegevusala on metsamajandamine. Planeeritavad piirangud Kinnistutel piiravad Multiland-i ettevõtlusvabadust ja ei võimaldaks Multilandil oma omandit enam sihtotstarbeliselt kasutada, sh lähtuvalt oma põhitegevusalale majandada ja piirangutest tulenevalt väheneks oluliselt ka Kinnistute väärtus. Lisaks, on märgitud Multilandi ettepanekute mitte arvestamisel täpsustusena, et Aikepa kinnistu jääb rohevõrgustikust välja. Kaardirakendusest https://dge.ee/maps/Kehtna-Rapla/kaardirakendus-rapla.html nähtub, et nii see ei ole. **Ettepanek:** Eeltoodust tulenevalt on Multiland endiselt arvamusel, et Kinnistuid ei tohiks määrata rohevõrgustiku koosseisu ja teeb ettepaneku nende välja arvamiseks.	Ettepanekuga ei arvestata. Rohevõrgustiku piiride määramisel on lähtutud riigiplaneeringust ja Rapla maakonnaplaneeringust. Oluline on rohelise võrgustiku toimepüsivus. Metsamajandamistegevust mõjutab maaüksuse kuulumine rohevõrgustiku alale minimaalselt. Kitsendatud on hoonete ehitamine tihedalt, ulatuslik maade tarastamine ja liikumistõkete paigaldamine, kuid keskkonnasäästlik majandustegevus on soovitatav. Eeldusel, et kavandatud on metsa uuendamine ja metsamaa kõlviku säilimine, kvalifitseerub ka lageraielank looduslikuks alaks. Vabandame eksliku väite pärast Aikepa kinnistu kohta.
		Rapla valla üldplaneeringu (edaspidi: **ÜP**) eelnõu seletuskirja punkt 6.3.1. osa „Rohelise võrgustiku kasutamise tingimused“ punkt 2 ütleb: „Looduslike alade osatähtsus rohelise võrgustiku tugialadel ei tohi langeda alla 90% pindalast ning koridorides alla 70% koridori keskmisest läbimõõdust, vajadusel tuleb rakendada kompenseerivaid	Arvestatakse osaliselt. Selgitame, et tingimus „*Looduslike alade osatähtsus rohelise võrgustiku tuumaladel ei tohi langeda alla 90% pindalast ning koridorides alla 70% koridori keskmisest*

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		meetmeid (metsastamine, põõsarinde rajamine, puude istutamine jms). Lisaks protsentuaalsele nõudele peab metsamaastikul säilitama looduslikus seisundis koridor vähemalt 100 meetri laiuse alana, avamaastikul 200 m laiuse alana.“ Multiland leiab, et metsaraie tingimused on ebamäärased, mitmeti tõlgendatavad ja ei täida oma eesmärki. Seletuskiri ei ütle selgelt, kus asuvad need looduslikud alad rohelise võrgustiku tugialadel, millel looduslik seisund peab säilima. Lisaks, selgelt ja üheselt on defineerimata mõisted “looduslik seisund” ja “looduslik ala”, mis tingimustele need peavad vastama, millised on maaomanikule kohalduvad selged õigused ja keelud piirangud looduslikul alal majandustegevusega tegelemiseks. Lisaks, kuna Multilandi arusaama kohaselt rakendatakse seda tingimust kinnistuüleselt, siis saab piirneva kinnistu omanik enda raietega piirata naabri õigust metsa raiuda – st praegune lahendus soosib „kes ees, see mees“ põhimõtet. Sellisena ei täida viidatud tingimus looduskaitselist eesmärki. Multilandi hinnangul on ka ebaproportsionaalne see, et ÜP ei näe ette piirangute eest mingeid hüvitisi maaomanikule. **Ettepanek**: Eeltoodust tulenevalt teeb Multiland ettepaneku jätta ÜP seletuskirjast (punkt 6.3.1.) välja rohevõrgustiku aladele laienev eespool osutatud tingimus („Looduslike alade osatähtsus rohelise võrgustiku tugialadel ei tohi langeda alla 90% pindalast ning koridorides alla 70% koridori keskmisest läbimõõdust, vajadusel tuleb rakendada kompenseerivaid meetmeid (metsastamine, põõsarinde rajamine, puude istutamine jms). Lisaks protsentuaalsele nõudele peab metsamaastikul säilitama looduslikus seisundis koridor vähemalt 100 meetri laiuse alana, avamaastikul 200 m laiuse alana.“). Alternatiivselt tuleb ÜP-s näha ette meetmed metsaraie piirangutest tekkiva kahju hüvitamiseks.	*läbimõõdust”* on määratud Rapla maakonnaplaneeringuga (MPL). MPL on ÜP koostamise aluseks. ÜP on MPL-ga määratud tingimusi täpsustanud neid leevendades - nt on looduslikus seisundis koridori säilitamine ÜP-s 100 m ja 200 m, MPL sätestab, et seni hoonestamata kinnistutel on uusi hooneid võimalik kavandada juhul, kui majapidamiste omavaheline kaugus on vähemalt 400 - 500 m (ehk tehispindadega kaetud alade vahe MPL-s on kordades ulatuslikum kui ÜP-s). Kuivõrd ÜP ei piira metsa majandamist, ei ole ÜP alusel kavandatud ka hüvitisi maaomanikele. Looduslike alade mõiste (tehispindadega hõlmamata ala) lisatakse SK. Looduslike alade osakaalu protsent ei reguleeri metsaraiet. Metsamaa (kõlvikuna) arvestatakse loodusliku ala hulka olenemata metsa vanusest. Ka lageraielank on metsamaa ja seega looduslik ala.
413.	**MTÜ Raikküla Mõis** 06.09.2024 **dokumendi viide**	1. Ettepanek: Määrata miljööväärtuslikuks alaks maakondliku tähtsusega väärtuslikul maastikul asuv Raikküla mõis. Nagu oleme oma ettepanekutes varem Rapla valla üldplaneeringu kohta välja toonud, siis Raikküla mõisa, kui ühe kõige terviklikumalt Eestis säilunud klassitsistliku mõisa hoonestuse, pargiala, allee ja	Arvestatakse osaliselt. Miljööväärtusliku ala määramisega nõustutakse. Tingimuste seadmisel lähtutakse väärtuste säilimise põhimõttest,

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		vaatekoridoride säilimise tagamiseks on vajalik mõisa miljööväärtuslikuks alaks nimetamine. Ettepanek on eriti aktuaalne nüüd, kus Muinsuskaitseamet on alustanud kultuuripärandi nimekirjade korrastamise reformi ja eeldatavasti kaotab osa riiklikest kultuurimälestisest oma kaitsestaatuse sel kujul riigitasandil lähiaastatel. Järgneb nimekiri Raikküla mõisa hoonetest, mis ei ole muinsuskaitse all ja seega on olemas oht nende säilimisele ajaloolisel kujul, Raikküla mõisa hoonestuse osana - kõik need hooned peaksid asuma Raikküla mõisa miljööväärtuslikul alal: - Tall-kastellihoone / mõisa ansamblis - Õllevabrik / mõisa ansamblis - Sepalaut / mõisa ansamblis - Puutöökoda / mõisa ansamblis - Masinateruum / mõisa ansamblis - Silotorn (varemetes)/ mõisa ansamblis - Õunaait (varemetes)/ mõisa ansamblis Rehehooned, 2 tk. (1 varemetes)/ need asuvad proportsionaalselt mõisa pargi tagaosa kahel sihiteljel ja on mõlemad olulised objektid mõisa maastikulisel ülesehitusel. - Heinaküün / Raikküla mõisa allee alguses üle maantee, nn. Järveheinamaal ja mille servas, nn Hauametsas asub Keyserlingide matmispaik - Eona e. Joonase kõrts / Rapla-Järvakandi maanteel Lisada eelnõusse järgmised tingimused Raikküla mõisa miljöö säilimiseks: 1. Mõisahooneid säilitada võimalikult autentsetena, vältida peale- ja juurdeehitusi. 2. Mõisahoonete renoveerimisel kasutada algupäraseid materjale ja viimistlust. 3. Leida sobivad funktsioonid kõikidele mõisakompleksi hoonetele. 4. Ajalooliste kõrvalhoonete taha ja vahele on kerkinud korterelamuid, mis iseenesest toob elu mõisahoonete vahele. 5. Miljööalale jäävate hoonete kompleksse renoveerimise puhul koostada ehitusprojekt, mille arhitektuurne lahendus toetab mõisakompleksi olemust. Uusehitisi alale mitte kavandada. 6. Lähiala hoonestuse fassaadidel kasutada mõisahoonetega harmoneeruvaid materjale.	kuid jäetakse samas võimalused ka arendustegevuseks ja uusehitiste rajamiseks. Selgitame, et ÜP-ga saab luua eeldused ja tingimused tegevuste kavandamiseks, kuid pole võimalik kohustada omanikke leidma kõikidele mõisakompleksi hoonetele sobivad funktsioonid (ettepaneku p 3). Raikküla mõisa miljöö säilimiseks esitatud tingimuste ettepanekud vaadatakse üle ja pakutakse välja sobiv sõnastus.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		7. Säilitada mõisapargile omane haljastus ja allee. 8. Säilitada ja taastada ajaloolised aiad. 9. Tagada mälestiste vaadeldavus ja säilitada mõisaansambli põhivaated. 10. Tehniliste elementide paigaldamine avalikust ruumist nähtavale kohale ei ole lubatud, v.a päikesepaneelide paigutamine katusele. Eelpool kirjeldatud kujul Raikküla mõisa miljööväärtusliku ala kavandamine arvestades ehitismälestiste paiknemisega ja teiste mõisahoonetega, mis ei ole muinsuskaitse all, võimaldaks ehitustingimustega efektiivsemalt tagada kultuurimälestiste väärtuse ja laiemalt kogu mõisa säilimiseks vajaliku ümbritsevate alade miljöö säilimist.	
		2. Üldplaneeringu eelnõu punktis „Kultuuriväärtuslike objektide kaitse- ja kasutamistingimused“ on kirjas, et „1.3. asulates pidada eelkõige ehitusmälestiste juures silmas, et erinevad arendustegevused ka väljasool mälestise kaitsevööndit (st lähialas) harmoneeruks mälestisega – ehitusmälestised on sageli ka märgilised hooned ja maamärgid – nt mõisaansamblid /…/“. Üldplaneeringu KSH aruandega kavandatakse tuuleala TU8 ja märgitakse p. 4.7.9 Mõju maastikele, et „Tuulegeneraatorid on väga kõrged objektid ja seega võivad muuta vaateid väga ulatuslikel aladel. Samuti on tegu maastikus mitme kilomeetri ulatuses domineeriva objektiga. Tuulikute mõju maastikupildi muutusele on suur ja seega võivad nad oluliselt mõjutada väärtuslikke maastikke ning piirkonna olulisi vaateid./…/ Selgetes ilmastikuoludes ja avatud vaatekoridoride korral võib tuulepark olla nähtav umbes kuni 35 km kaugusele.“ **Ettepanek: Esiteks täpsustada, kui suur ehk milliste mõõtmetega on see väljaspool ehitusmälestiste kaitsevööndit olev lähiala, kus toimuvad arendustegevused peaksid harmoneeruma mälestisega?** Juhime tähelepanu sellele, et kuigi KSH aruandega planeeritav tuuleala T8 jääb Raikküla mõisast u. 8,5 km kaugusele, siis probleemiks on, et tuulepark jääb täpselt 700 m. pikkuse mõisaallee peamisele vaatesihile läänesuunas, allee vaatekoridori.	Selgitame, et lähiala väljaspool kaitsevööndit tähendab kaitsevööndiga piirnevat maa-ala, mille ulatust ei ole üheselt võimalik sätestada. Lähiala tuleb määratleda kohapõhiselt ja juhtumipõhiselt, sõltuvalt mälestise ja kavandatavast tegevusest iseloomust. Kaitsevöönd ise on kehtestatud eesmärgil, et tagada mälestise säilimine sobivas ja toetavas keskkonnas ning tagada mälestise vaadeldavus. Seega ulatusliku täiendava kaitsevööndi ÜP-ga kehtestamine ei ole põhjendatud. Nii Kehtna valla kui ka Rapla valla ÜP sätestab, et tuulikute planeerimisel tuleb läbi viia visuaalse mõju hinnang (sh koostöö Muinsuskaitseametiga kultuuriväärtusega arvestamise eesmärgil), mõju maastikupildile, sh väärtuslikele maastikele, vaadetele, riiklikule ja kohalikule kultuuripärandile. ÜP täiendamine seega ei ole vajalik.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Ja nagu eelpool on kirjeldatud Rapla KSH aruandes, siis on väga kõrgete tuuleparkide näol tegemist mitme kilomeetri ulatuses domineerivate objektidega, mis võivad olla nähtavad kuni 35 km kaugusele. Kuigi tegelik vajalik minimaalne puhver mõisa ja tuulepargi vahel saab ajas vaid kasvada koos tootmises olevate tuulikute mõõtmete pideva kasvuga. Raikküla mõisa piirkonda on juba tegemisel teadaolevalt kolm tuuleparki – Lau, Pae ja Lelle tuulepargid, kõik need on oma kõrguse tõttu nähtavad ka mõisas, nüüd on lisaks Rapla üldplaneeringuga planeerimisel veel 2 tuuleparki lähipiirkonda T8 ja T9, mis on mõisale veelgi lähemal, seega paraku rohkem nähtavad. Samas on ülioluline, et mõisad saaksid maastikus kaitsealuse maamärgina siiski domineerida, säilida ja areneda. Kõige probleemsem nendest viiest tuulepargist on kindlasti eelpool nimetatud T8, mis asub mõisa kõige tähtsamas vaatesihis – allee koridoris avanevas vaates. **Ettepanek: Rapla valla tuuleala T8 planeerimisel arvestada Raikküla mõisas viie tuulepargi koosmõjusid ja mõjude kumuleerumist teiste piirkonda kavandatavate tuuleparkidega ning vältida tuleks T8 tuulikute paigaldamist visuaalse häiringuna mõisa kõige tähtsamale vaatekoridorile – allee vaatesihis.** Üldplaneeringuga tuuleala T8 arendamine planeeritaval viisil ei ole vastutustundlik ja on kahjulik muinsuskaitsealusele Raikküla mõisale kui avalikus kasutuses olevale kõrge rekreatiivse väärtusega piirkonnale, atraktiivses turismipiirkonnas ja maakondliku tähtsusega väärtuslikul maastikul.	Tuuleala T8 arvatakse taastuvenergeetika arendamiseks sobivate alade hulgast välja.
		3. Ettepanek: Taastada maakondliku tähtsusega väärtusliku maastiku – Raikküla piirid - puudu on Raikküla väärtusliku maastiku kogu lõunaosa vastavalt dokumendile Rapla maakonnaplaneering 2030+ - https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2021/10/7_Vaartuslikud-maastikud.pdf Kui võimalik, võiks piire pigem suurendada ja muuta Raikküla väärtusliku maastiku osaks ka Rapla üldplaneeringuga kohalikuks	Üldplaneering lähtub kehtivast Rapla maakonnaplaneeringust, kehtestatud 2018. Kehtiva maakonnaplaneeringuga võrreldes ei ole Raikküla väärtusliku maastiku ulatust vähendatud vaid laiendatud. Väärtusliku maastiku koosseisu on hõlmatud Jänusmäe tamme piirkond,

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		kultuuriväärtuslikuks objektiks nimetatud Kaigepere mõis – Raikküla mõisa karjamõis.	https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/raplamaa/rapla-maakonnaplaneering-2030/
		4. ÜP seletuskirja järgi „Üldplaneeringuga teede **avalikuks kasutuseks määramise** ettepanekuid ei tehta. Planeeringu kehtestamise järgselt saab teid määrata avaliku kasutusega teedeks vallavolikogu otsuse alusel. Avalikuks kasutamiseks erateed määratakse juhtumipõhiselt omavalitsuse kaalutlusotsusega, lähtudes järgmistest kriteeriumitest: 1. teenindab kolme või enamat aastaringselt kasutuses olevat hoonestusega maaüksust; 2. teenindab avalikku objekti, mis eeldab ligipääsu mootorsõidukiga; 3. tagab ühenduse avalikult kasutatavate teede vahel; 4. tee ühendab asulaid või tagab ühenduse riigimaanteega; 5. teed pidi kulgeb ühistranspordi või koolibussi liin; 6. muul kaalukal juhul.“ Üldplaneeringu seletuskirjas on kirjas, et „Klassitsistlikus stiilis Raikküla mõisa peahoone ja mõisaansambel vajab väärtustamist, eksponeerimist ja juurdepääsu. Oluline on ka mõisaallee ja mõisaga seotud teedevõrgu säilitamine.“ **Ettepanek:** Raikküla mõisa peahoonele (KOV poolt määratud uue aadressiga - Talli tee 1) ja valitsejamajale (KOV poolt määratud aadressiga - Talli tee 5) ning pargile on võimalik juurdepääs Talli tee 2 kinnistul asuva Talli tee kaudu, mis on samuti osa Raikküla mõisaalleest. Nimetatud Talli tee vastab üldplaneeringus nimetatud avaliku kasutuse ettepanekuga teede kuuest kriteeriumist viiele. Ajalooliselt on mõisate alleed ehitatud juurdepääsuteedena eelkõige mõisate kõige tähtsamale hoonele – peahoonele. **Teeme ettepaneku täiendada Rapla valla üldplaneeringut järgmiselt –** **Määrata avaliku kasutusega teedeks Raplamaa väärtuslikel maastikel asuvad need kaitsealused mõisaalleede teed, mis**	Ettepanekuga ei arvestata. Avalikuks kasutamiseks erateed määratakse juhtumipõhiselt omavalitsuse kaalutlusotsusega.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ühendavad alleed riiklike mälestistena kaitse all olevate mõisa peahoone ja pargiga.	
		5. Rapla valla üldplaneeringu ideekorje kaardile koguti ettepanekuid veel 2020. a. alguses, ka Raikküla mõisa poolt esitasime mitmeid ettepanekuid sellele kaardile, samuti saatsime oma ettepanekud Rapla vallavalitsusse e-kirjaga. **Ettepanek: Arvestada Raikküla mõisa poolsete järgmiste ettepanekutega, mida esitasime ideekorje kaardil ja saatsime Rapla Vallavalitsusse e-kirjaga 7.01.2020. a.:** • Kehtestada Raikküla mõisa alleega piirnevatel kinnistutel uusehitiste keelu vöönd. Tegemist on ajalooliselt olnud karjamaade ja koplitega, kus vaatekoridorid ulatusid kilomeetrite kaugusele ning vaadetes domineerisid mõisahooned. Allee on olnud laiem, ajalooliselt on olnud alleekoridore kolm, tänaseni on 2 koridori säilunud. Alleekoridorid koonduvad peateljele, vaatesihiga kõige tähtsamale hoonele - härrastemajale. • Raikkülla luua tuletõrje veevõtukoht, millel oleks avalik kasutus, teenindaks nii mõisa, kultuurimaja, kooli kui ka korrusmaju. • Samuti tuleks rajada kergliiklusteena juurdepääs Raikküla mõisa uuele pargile (rajatud 19. sajandil või varem). Siin asuvad looduskaitse objektid, ka Raplamaa üks jämedamaid tammesid – Jänusmäe tamm (Uuepargi tamm). *Parandada kaardil, seal on „Jaanusmäe tamm“*. Nimetatud kergliiklustee tuleks kanda Rapla valla maakasutuskaardile kui perspektiivne kergliiklustee.	Ettepanekutega ei arvestata. Lausalise uusehitiste keelu vööndi kehtestamist mälestise ümber ei ole vajalikuks pidanud Muinsuskaitseamet. Ehituskeeld oleks puudutatud maaomanike omandipõhiõigust ebaproportsionaalselt riivav ja eeldaks kitsenduse kompenseerimist, milleks omavalitsusel puuduvad võimalused. Tuletõrje veevõtukoha rajamine kooskõlas tuleohutuse seadusega tuleb puudutatud maaomanike koostöös kavandada. ÜP annab üldised tingimused veevõtukoha rajamiseks, kuid ei saa anda kellelegi konkreetset ülesannet veevõtukoht rajada. Perspektiivne kergliiklustee lisatakse, kuid ebaõige nimekuju pärineb alusandmete kaardikihtidelt, mis ei ole valla hallata.
		6. Üldplaneeringu kaardirakenduses https://dge.ee/maps/Kehtna-Rapla/kaardirakendus-rapla.html on ekslikult näidatud Raikküla mõisaalleega paralleelselt kulgeva „perspektiivne kergliiklustee“ lõpp, see peab nimelt lõppema sellega ristuva Talli teega ja kindlasti mitte sealt edasi peahoone kinnistule Talli tee 1, selles kohas on nimelt mõisapark koos põliste tammedega ja selles asukohas pole kunagi olnud (ka ajaloolistel kaartidel mitte) pargiteed ning selline kaardil olev kergliiklustee lõpetus mõisapargis läheb vastuollu ka Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud Raikküla mõisa pargi rekonstrueerimisprojektiga.	Arvestatakse.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Ettepanek: Lõpetada Raikküla mõisalleega paralleelselt kulgev „perspektiivne kergliiklustee“ sellega ristuva Talli teega, võttes seega arvesse Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud Raikküla mõisa pargi rekonstrueerimisprojekti.	
		7. Rapla valla üldplaneeringu eelnõu seletuskirjas p. 5.1 Segahoonestusala (S) on kirjas „Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks“, „Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused“, kus on nimetatud Keskuse segahoonestusaladel ja Muudel segahoonestusaladel, et „Kavandada avalik ruum, vältida suletud territooriumite moodustamist. Lubatud on haljaspiirded. Mittehaljaspiirete rajamist üldjuhul vältida – nende rajamise möödapääsmatuse korral ja/või väikeelamu piirkondades, kus piirdeaeda on traditsiooniliselt rajatud, kujundada see avalikku ruumi sobiv ning lähtuvalt piirkonnas välja kujunenud traditsioonidest materjalikasutusest, kõrgusest ja kujundusest.“ Raikküla mõis ongi määratletud üldplaneeringuga just kui – Segahoonestuse maa-ala (S), aga meie mõisaparki on ajalooliselt ümbritsenud kahekordsed kiviaiad - seespool paekivimüürid ja välisküljel maakiviaiad. Kusjuures paekiviaiad on moodustanud hoonete vahel ka suletud sisehoove. Parki ümbritsev maakiviaed on olnud märkimisväärne oma mõõtudelt - laius ja kõrgus u. 1,3 meetrit. Nimetatud aiad, müürid jm. piirded on kirjeldatud koos joonistega Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud Raikküla mõisa pargi rekonstrueerimisprojektis. **Ettepanek: Täiendada punkti „Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused“ nii Keskuse segahoonestusalade kui ka Muude segahoonestusalade kohta järgmiselt – „Vastavalt kooskõlastusele Muinsuskaitseametiga on lubatud ka teistsugused piirded, aiad ja väravad“.**	Arvestatakse. Sõnastust täiendatakse järgmiselt: „Mälestise kaitsevööndis on Muinsuskaitseametiga kooskõlastuse olemasolul lubatud ka teistsugused piirded, aiad ja väravad.“
		8. Rapla valla üldplaneeringu eelnõus p. 6.6.2 Müra normtasemete kategooriad on kirjas, et „Liiklusmüra on müra, mida põhjustavad regulaarne auto-, raudtee- ja lennuliiklus /…/. Nagu kirjas KSH eelnõu p. 2.1 Üldplaneeringu vastavus keskkonnakaitse ja jätkusuutliku arengu eesmärkidele, siis ühe eesmärgina Üldplaneeringu vastavus Eesti keskkonnastrateegia eesmärkidele on nimetatud „Tervist	Ettepanekuga ei arvestata. Kuusiku lennuvälja kasutamistingimusi saab määrata teiste omavalitsuse-poolsete haldusaktidega, mistõttu lennuvälja

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		säästev ja toetav väliskeskkond“, täpsemalt: „Planeering seab arenduspõhimõtted müra jt häiringute vältimiseks ja vähendamiseks elamise, puhkamise ja sotsiaalse juhtotstarbega aladel.“ **Raikkülas on aastaid olnud müraprobleemiks Kuusiku lennuväljaga seotud hobi- ja väikelennukite tiirutamine Raikküla tiheasustusala kohal alates kevadest-sügiseni reedest-pühapäevani, vahest ka nädala sees. Probleeme aitaks vähendada see, kui lennukid kasutaksid tiheasustusalasid vaid minimaalselt oma vajalikeks ülesõitudeks.** Juhime tähelepanu sellele, et gruppide külastamine Raikküla mõisas on tasuline teenus, teenusest saadavat tulu kasutame riikliku kultuuripärandi säilitamiseks ja arendamiseks. Kuusiku lennuvälja väikelennukid kasutavad reedest-pühapäevani meie muinsuskaitsealust mõisaparki külastamiseks õhust, häirides samal ajal mõisas peetavaid tasulisi üritusi. Seega tegelikkuses külastavad hobi- ja väikelennukite kasutajad kevadest-sügiseni reedest-pühapäevani tundide viisi tiirutades samuti mõisaparki. Lennukite müra hindamisel Raikküla tiheasustusala kohal peab lisaks võtma arvesse ka koosmõju muude objektidega, nagu müra ja vibratsiooni põhjustavate põllumajanduslike raskeveokite pidev liiklusvoog läbi tiheasustusala (transiitliiklus - oleme suurte põllumajanduse tootmisettevõtete tehnoloogilise liini osa), suure seafarmi lõhnahäiringud jms. Kusjuures oma olemuselt peaks maakondliku tähtsusega väärtuslikul maastikul asuv Raikküla mõisa park olema hoopis vaikne ja rahulik puhke ja lõõgastuse maa-ala, siin on avalikkusele avatud mõisahooned, unikaalsed ekspositsioonid, toimuvad kontserdid ja konverentsid. Raikküla valla üldplaneeringus on nimetatud „Raikküla mõisakompleksi rekreatiivse väärtusega piirkonnaks“ ja seda, et „pidevalt tuleb tähelepanu all hoida rekreatiivsete tegurite väärtustamist (säilimist, kaitset, eksponeerimist)“. • Raikküla mõisa tähtsust ja avalikku huvi on kajastatud paljudes Raplamaa arengudokumentides, nagu Rapla valla arengukava aastateks 2018-2025, Rapla maakonnaplaneeringus 2030+ ja mujal. • MTÜ Raikküla Mõis on avalikes huvides tegutsev mittetulundusühing, mille eesmärgiks on Raikküla mõisa arendamine. Aastas külastab Raikküla mõisa umbes 9000 inimest. Raikküla mõisa	kasutustingimuste määramine ÜP-ga pole põhjendatud. Hobilennundustegevuse ajalist ja/või ruumilist piiramist või hobilennundustegevuse lõpetamist vallas ei ole kaalutud. Lennuvälja maandumisradade asetusest tingituna jääb Raikküla tõesti lennuvälja lähenemisnurga sisse (sarnaselt Kuusiku, Tõrma ja Kodilaga), mistõttu küsimusepüstitus on õigustatud. Teoreetiliselt on võimalik kokku leppida lennuvälja kasutuskord, mis arvestaks häiritud maaüksuste omanike seisukohtadega, kuid kasutuskorra määramine ei ole ÜP ülesanne.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		on aastate jooksul korduvalt tunnustatud avalikkusele suunatud tegevuste eest nii piirkondlikul kui üleriiklikul tasandil. • Raikküla mõisas on palju avalikkusele suunatud tegevusi – vt. www.raikkylamois.ee ning tegeleme Eesti Mõisate Muuseum arendamisega (FB-s on jälgijaid kokku 4700). • Uuringud kinnitavad, et just nimelt mõisad huvitavad külastajaid Eestis ka kõige rohkem, vt. dokument „Pärandturism Eestis: potentsiaal ja arenguvõimalused“, 2021 https://www.etag.ee/wp-content/uploads/2021/04/Paranditurism-Eestis-2021.pdf Raikküla mõisa ajalugu on seotud maailmakuulsate isikutega, nagu perekond Keyserlingid, Johann Sebastian Bach, Otto von Bismarck, Charles Darwin jt. Seega on tegemist kultuuriajaloolise paigaga, mille tähtsus on ülemaailmne. **Ettepanek: Teeme ettepaneku, et Kuusiku lennuvälja hobi- ja väikelennukid lõpetavad tiirutamise Rapla vallas tiheasustusalade kohal, kasutades tiheasustusalasid nii vähe kui võimalik - vaid ülesõitudeks ning tiirutavad edaspidi põllumajandusmaa ja metsa maa-ala kohal, kuna need ei ole müratundlikud alad.** Täpsemalt nagu on kirjas Rapla valla üldplaneeringu eelnõus p. 6.6.2, siis „põllumajandusmaa (MP) ja metsa (MM) maa-ala – ei rakendu keskkonnaministri 16.12.2016. a. määruse nr 71 nõuded, kuna neid ei loeta müratundlikeks aladeks“.	
414.	**Eesti Omanike Keskliit** 06.09.2024 nr KL 123-24 **dokumendi viide**	Rapla vallas asub Kuusiku lennuväli hobi- ja väikelennunduse harrastamiseks. Need hobi- ja väikelennukid kasutavad oma lendudeks kevadest-sügiseni vallas olevaid tiheasustusalasid, kus asuvad inimeste kodud ning probleemiks on, et tiheasustusalasid ei kasutata hädapärasteks ülesõitudeks, et häiringuid oleks vähem, vaid vastupidi, lennukid tiirutavad just eelkõige tiheasustusalade kohal. See on mõistetav lennuhuviliste seisukohalt - palju põnevam on tiirutada ju hoonete kohal, kuid teiselt poolt peaks siin vald sekkuma ja panema piirangud tiheasustusaladele, sest väga väikese grupi lennuhuviliste pärast ei peaks kannatama pideva müra all Rapla valla koduomanikud.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Eeltoodule tuginedes teeme ettepaneku täiendada Rapla valla üldplaneeringut ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eelnõud järgmiselt: **Mürasaaste vähendamiseks Rapla vallas kasutavad Kuusiku lennuvälja hobi- ja väikelennunduse lennukid vallas olevaid tiheasustusalasid lendamiseks vaid minimaalselt, hädapäraselt vajalikeks ülesõitudeks. Lennukite tiirutamiseks kasutada põllumajandusmaa ja metsa maa-alasid, mida vastavalt Rapla valla üldplaneeringu eelnõule ei loeta müratundlikeks aladeks.**	
415.	**Rail Baltic Estonia OÜ** 09.09.2024 nr KV2024-303 **dokumendi viide**	Rail Baltic Estonia OÜ ettepanekud Rapla valla üldplaneeringu lahendusele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule: 1. Üldplaneeringu seletuskirja peatüki 6.3.1 Roheline võrgustik punktis 13.4 tuuakse soovitusena välja, et: „Raiete planeerimisel on soovitav koostööd alustada läbipääsu omanikuga juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohelise võrgustiku metsalise sidususe ja loomade läbipääsu“. Antud tingimus on soovituslik, seega ei ole tegelikult vajadust raietegevuse planeerimisel üldplaneeringu juhiseid rakendada. Palume kaaluda antud tingimuse muutmist kohustuslikuks.	Arvestatakse. SK tingimust täpsustatakse, märkides, et koostööd tuleb alustada juba enne metsateatise esitamist.
		2. Rail Baltica raudteetrassi lõikudele rajatavad loomaläbipääsud on olulised rohevõrgustiku toimimiseks, seega on oluline, et rakenduvad rohevõrgustikuga seotud regulatsioonid (mis on eelkõige kohaliku omavalitsuse haldusalas üldplaneeringuga seatavate tingimuste kaudu). Peame oluliseks, et loomaläbipääsude suudmepiirkonna 500 m osas oleksid määratletud nõuded, et tagada läbipääsude sobivus ka Rail Baltica valmimisel ümbritseva maastikuga ja olemasolevate elupaikadega. Oluline on määratleda üldplaneeringus erinevate läbipääsude sihtliigid ja loomaläbipääsude asukohale omane elupaik (nt asukoht kuivas metsas, ökodukt niiskes või soises metsas, ökodukt poolavatud maastikul jne). Seejärel on oluline määratleda, mis tingimused on vajalikud, et loomaläbipääs säiliks ja et see oleks sihtotstarbeliselt kasutatav. Näiteks olulised tingimused on päikesevalgus ja varjud, taimestiku liigiline koosseis jms. Antud tingimused tuleb üldplaneeringus määratleda (vajadusel määratleda	Arvestatakse osaliselt. ÜP täpsusastmes antakse üldised tingimused ja määratakse suudmepiirkonna ulatuse, kuid sihtliikide ja kavandatavate elupaigatüüpide määramine väljub ÜP koostamisele seatud ülesannete raamest. Rohelise võrgustiku kasutamistingimused on määratud ÜP SK peatükis 6.3.1. Tingimuste täiendamisel on aluseks võetud eksperthinnangute tingimused, kuid neid on kohandatud üldplaneeringu tingimustega.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		erinevatele loomaläbipääsudele erinevad tingimused). Üldplaneeringus ei piisa, kui määratletakse ainult, mida ei või teha, oluline on välja tuua, mis on vajalik teha, et tagada rohevõrgustiku toimimine (PlanS § 75 lg 1 p 10). Eelnev temaatika on välja toodud Rail Baltica raudteetrassi lõikude „Harju ja Rapla maakonna piir – Hagudi“ ning „Hagudi-Rapla ja Pärnu maakonna piir“ ehitusprojektide keskkonnamõju hindamistes. Antud aruanded on kättesaadavad Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kodulehelt.	
		3. Üldplaneeringu maakasutusplaanil kajastatakse Põhja-Hagudi loomatunneli suudmepiirkonna 500 m laiune ala ainult rohevõrgustikus. Sama märkus on Röa ökodukti ja Lõuna-Hagudi loomatunneli osas. Juhime tähelepanu, et KSH aruandes ei ole analüüsitud, kas ju kuidas mõjutab suudmepiirkonna väiksem käsitlus loomatunneli kasutamist metsloomade poolt. Palume analüüsist lähtuvalt vajadusel korrigeerida üldplaneeringus esitatud piirangut.	Vajadus kitsenduse muutmiseks puudub, kuna väljakujunenud asustusega piirkonnas, kus talud on olemas ja inimesed juba elavad ei ole suudmepiirkonna kitsenduse seadmine väljapoole rohelise võrgustiku ala realistlik.
		4. Rail Baltica raudtee projekteerimise käigus on kavandatud Tamme raudteeviadukt Röa külas Tallinn-Lelle-Pärnu 40,7-53,8 km katastriüksusel, katastritunnus 66801:001:0449. Palume üldplaneeringut selles osas täiendada.	Ettepanekuga arvestatakse, kuid märgime, et ettepanekus nimetatud katastritunnus ei ole õige.
		5. Rail Baltica raudtee projekteerimise käigus on kavandatud Röa ökodukt Röa külas Rapla vallas ja Mälivere külas Kohila vallas. Antud ökodukt on kajastatud üldplaneeringu joonisel, kuid kuna tegelikkuses ulatub ökodukt üle Rail Baltica raudtee ja AS Edelaraudtee raudtee, siis selguse mõttes palume ökodukti tingmärki kajastada samuti AS Edelaraudtee raudteel.	Arvestatakse.
		6. Rail Baltica raudtee projekteerimise käigus on kavandatud Kodila jõe raudteesild Sikeldi külas Tallinn-Rapla raudtee 685 katastriüksusel, katastritunnus 66801:001:2108. Palume üldplaneeringut selles osas täiendada.	Arvestatakse.
		7. Üldplaneeringu joonisel on märgitud kariloomade läbipääs Alu viaduktist põhjapoole, kuid Rail Baltica raudtee projekteerimise käigus on see kavandatud Kodila jõe raudteesilla juurde (Sikeldi külas Tallinn-Rapla raudtee 685 katastriüksusel, katastritunnus 66801:001:2108), vt joonis 2. Palume üldplaneeringut selles osas korrigeerida.	Arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		8. Rail Baltica raudtee projekteerimise käigus on kavandatud Alu kergliiklustunnel Sikeldi külas Tallinn-Rapla raudtee 684 katastriüksusel, katastritunnus 66801:001:1340. Palume üldplaneeringut selles osas täiendada.	Arvestatakse.
		9. Rail Baltica raudtee projektis ei ole kavandatud eritasandilist ristumist jalg- ja/või jalgrattateega Raela külas projekteeritud Rõue jõe sillast lõunas. Palume üldplaneeringuga seda arvestada.	Arvestatakse.
416.	**Muinsuskaitseamet** 09.09.2024 1.1-7/1035-1 **dokumendi viide**	Muinsuskaitseamet on varasemalt esitanud kultuuripärandi käsitlemiseks ettepanekud: - 15.01.2019 kirjaga nr 1.1-7/2750-1 algatamise järgselt esmased üldisemad ettepanekud; - 22.08.2022 kirjaga nr 1.1-7/1035-1 üldplaneeringu eskiisi avaliku väljapaneku järgselt põhjalikuma sisendi koos teostatud alusuuringutega. Tehtud ettepanekutega on kooskõlastamiseks esitatud materjalides osaliselt arvestatud, kuid täiendusi on tehtud ÜP seletuskirjas, ÜP kaardil ja KSH aruande eelnõus ebaühtlaselt. Seetõttu ei ole kultuuripärandi käsitlus arusaadav ja on kohati puudulik. Allpool on väljatoodud peamised ebaselged kohad dokumentatsioonis parandusettepanekutega: Kultuuripärand ÜP ja KSH aruande eelnõus: 1. Kultuuriväärtuslikud maa-alad: 1.1 Väärtuslikud maastikud MKA: ÜP seletuskirjas on viidatud 2, KSH aruandes 4 kohalikku väärtuslikku maastikku. MKA: ÜP seletuskirjas kustutada ptk 6.2.1 Väärtuslikud maastikud: Alu mõis kirjelduse juurest kabelimägi / kultusekivid; 1.2 Miljööväärtuslikud alad MKA: ÜP Eskiisis kavandatud Kuusiku mõisa miljööalast on loobutud, samas pole arvestatud ettepanekut Sireli tn hoonete kaitsealla võtmiseks. Soovitame kaaluda varasemalt ÜP koosseisus väärtuslikuks hinnatud hoonete käsitlust planeeringus säilitada. 1.3 Arheoloogiatundlikud alad 2. Kultuuriväärtuslikud objektid: 2.1 Kultuurimälestised	Arvestatakse osaliselt. Miljööväärtuslike hoonestusalade nimekirja lisatakse Hagudi küla, Hagudi mõisaallee, Kuusiku mõisa (sh Sireli tn hoonete) ja Raikküla mõisa alad. Alu mõisa kirjelduse juurest eemaldatakse „kabelimägi/kultusekivid“. Arheoloogiatundlike alade kaardikiht lisatakse. Korrigeeritakse mälestiste arvud (praeguse seisuga on neid 314). Kiviristide asukohainfo parandatakse. ÜP SK-s antakse soovitus teha koostööd Muinsuskaitseametiga väärtusliku objekti dokumenteerimisel enne lammutamist ja lammutamise kavandamisel. Kuivõrd Muinsuskaitseametil on alati võimalik objekti mälestiseks tunnistamist algatada, ei ole selle küsimuse ÜP-ga täiendav reguleerimine vajalik. SK täiendatakse olulisemate Rapla valda puudutavate alusuuringute nimetamisega.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		MKA: ÜP seletuskirjas p 6.2.3. ja KSH aruande eelnõus p 4.7.1 on viidatud erinevad mälestiste arvud. MKA: ÜP seletuskirjas p 6.2.3. ekslikult viidatud 13 kunstimälestist Juuru kalmistu paekiviristidena. Kunstimälestistest 7 on kiviristid Rapla kirikuaias ning 6 on kiviristid Juuru kirikuaias. 2.2 Kohaliku tähtsusega väärtuslikud üksikobjektid MKA: Soovitame kohaliku tähtsusega väärtuslike üksikobjektide juurde tingimuse: Riikliku kaitse all mitte olevate väärtuslike üksikobjektide nimekirja kuuluvate hoonete ja rajatiste lammutamise soovi korral teha koostööd Muinsuskaitseametiga eesmärgiga anda ametile võimalus kaaluda objekti mälestiseks tunnistamise menetluse algatamist. Samuti tuleb kaasata amet juba mälestiseks tunnistamise ettepaneku saanud objekti lammutamise ja ümberehitamise küsimustesse. 2.2.1 XX saj. arhitektuuripärandi objektid MKA: Kaardirakenduses on objektidest osaliselt objektid viitamata. 2.2.2 Maaehituspärandi objektid 2.2.2.1 Rehemajad 2.2.2.2 Vallamajad 2.2.2.3 Koolid MKA: Maaehituspärand on ÜP seletuskirjas tõstetud XX saj. objektide alla, kust ei selgu objektid, puudub ka viide antud info leidmiseks. Palume objektide loetelud esitada seletuskirjas vastavalt alusuuringutele või viidata seletuskirjas alusuuringud. 2.2.3 Militaarpärand 2.2.4 Looduslikud pühapaigad MKA: Palume looduslike pühapaikade lisamist kaardirakenduse MKA: ÜP seletuskirjas lk 49 on täiendavalt viidatud kohalikud objektid, mis puuduvad kaardirakendusest ja KSH aruandest. MKA: MKA tehtud ettepanekut kohalike objektide nimekirja täiendamiseks pole arvestatud – palume kaaluda nende lisamist kohalike kaitsealuste objektide hulka. 2.2.5 Pärandkultuuri objektid.	Arvestades asjaoluga, et kaitsealuste või väärtuslike objektide andmebaasid on ajas muutuvad, eelistatakse andmete kopeerimisele ÜP kaardile või objektide ümberjoonistamisele pigem vastavate andmekihtide sidumist ÜP kaardirakendusega. Väljatrükiformaadis .pdf-kaartidele kantakse vaid mälestised, aga kogu muu taustainfo võiks olla kättesaadav kaardirakenduse vahendusel. Kohalike objektide nimekirja täiendatakse.
417.	**kaks eraisikut** 05.09.2024 **dokumendi viide**	Avaldajad ei saa nõustuda lahendusega, mille kohaselt on uuest üldplaneeringust välja jäetud Kuusiku miljööala. Samuti ei ole väärtuslike maastikena arvestatud maantee ja endise Kuusiku mõisa hoonete, sh arhitektuurse maamärgina olulise ehitise - Kuusiku	Arvestatakse osaliselt. Kuusiku mõisa **miljööväärtuslik hoonestusala** lisatakse koostatavasse

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		viinavabriku vahelist põllumaad. Tegemist on oluliste miljööaladega, mis kannavad Kuusiku identiteeti ja on kohaliku kultuurilise identiteedi seisukohal olulised. Kuusikul on säilinud hulgaliselt olulisi, ka juba 16. saj. pärit arhitektuurseid ehitisi - mõisakompleksi hooneid, millest osa ei ole mälestistena kaitse all, kuid mis on miljöö seisukohalt üliolulised. Kaitsealuste hoonete vahetus läheduses (500 m) paiknevate hoonete võimalikud ümberehitused, sh ebasobiva kuju ning materjalidega uusehitised vähendavad kaitsealuste hoonete väärtust. Kui Kuusikule ei jää alles olemasolevat miljööväärtuslikku keskkonda ja kaitsealuseid objekte, väheneb oluliselt piirkonna väärtus, sh taastamisel olevate ajaloolis- arhitektuursete hoonetega kinnistute väärtus. Miljööväärtuslike piiranguteta kahaneb niigi peaaegu olematu Rapla valla külastatavus turistide poolt. Tulenevalt eelnevast taotleme:	ÜP-sse kehtiva ÜP-ga samades piirides. **Väärtusliku maastiku** ulatust on kehtiva ÜP-ga võrreldes maakonnaplaneeringuga täpsustatud. Koostatava ÜP-ga laiendatakse maakonnaplaneeringus määratud väärtusliku maastiku ulatust, sealhulgas laiendatakse väärtusliku maastiku ala Märjamaa tee ja Kuusiku mõisaansambli vahelistele põldudele ja vana lennuvälja kaponiiride alale. Kehtiva ÜP-ga samades piirides väärtusliku maastiku määramine ei ole põhjendatud.
		1. Jätta alles Kuusiku miljööväärtuslik ala ja kehtestada miljööväärtusliku ala piirid, nagu seda on kajastatud endise Rapla valla üldplaneeringus (kehtestatud Rapla Vallavolikogu 01.03.2011 otsusega nr 6, planeeringus oleval Kuusiku piirkonda kajastaval plaanil)	Arvestatakse. Kuusiku miljööväärtuslik ala säilitatakse praeguse ÜP-ga määratud ulatuses.
		2. Kehtestada miljööväärtuslikele aladele ehitamise ja renoveerimise nõuded, et vältida keskkonda ja miljööd moonutavad ja häirivad võimalikud ümberehitused, sh sellesse keskkonda ebasobiva arhitektuurse kuju ning materjalidega uusehitised	Arvestatakse. Kuusiku miljööväärtusliku ala kaitse- ja kasutustingimused määratakse lähtudes kogukonna ettepanekust.
		3. Kehtestada miljööväärtuslik kaitseala Kuusiku alevikku ümbritsevatele põllumaadele, sh Rapla-Märjamaa maantee ja endise Kuusiku mõisa viinavabriku vahelisele põllumaale, nähes ette maa sihtotstarbe ja maakasutuse jätkuvalt samal otstarbel, et säilitada traditsioonilisi miljöövaateid Kuusiku mõisakompleksi hoonetele. Lugeda jätkuvalt väärtuslikuks maastikuks Rapla- Märjamaa maantee ja Kuusiku mõisakompleksi vaheline ala	Arvestatakse osaliselt. Kuusiku alevikku ümbritsev ala on Rapla maakonnaplaneeringuga määratud **väärtuslikuks maastikuks**. ÜP-ga maakonnaplaneeringuga määratud ulatust laiendatakse, sh Rapla-Märjamaa tee ja Kuusiku mõisakompleksi vahelisele maa-alale. **Miljööväärtusliku hoonestusala** laiendamine põllumaadele ei ole põhjendatud.
		4. Lisada väärtuslike maastike hulka katastriüksused 66902:001:0031, 66902:001:0093; 66902:001:0095, 66902:001:0184. Nende alade säilimine endises seisundis on üliolulline.	Arvestatakse osaliselt. ÜP-ga ei kehtestata nimetatud maaüksustele ehituskeeldu.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
418.	**Kuusiku Kandi Külaselts** 05.09.2024 **dokumendi viide**	Avaldajad ei saa nõustuda lahendusega, mille kohaselt on uuest üldplaneeringust välja jäetud Kuusiku miljööala. Samuti ei ole väärtuslike maastikena arvestatud maantee ja endise Kuusiku mõisa hoonete, sh arhitektuurse maamärgina olulise ehitise - Kuusiku viinavabriku vahelist põllumaad ning teisi ettepanekuid, mis on Rapla vallale esitatud detsembris 2019 ja 2020. aasta mai kuus arutelul Kuusiku päevakeskuses. Nendes ettepanekutes on kajastatud kohaliku kogukonna seisukohad üldplaneeringusse, mis seonduvad oluliste miljööaladega. Need miljööalad kannavad Kuusiku identiteeti ja on kohaliku kultuurilise keskkonna säilimisel vajalikud. Kuusikul on säilinud hulgaliselt olulisi, ka juba 16. saj. pärit ajaloolisi arhitektuurseid ehitisi, sh mõisakompleksi koosseisu kuuluvaid unikaalseid ehitisi. Osa viidatud ehitistest ei ole mälestistena kaitse all, kuid on vaatamisväärsustena ja kohaliku miljöö seisukohalt üliolulised (sh Rapla valla omandisse kuuluv arvatavalt keskaegne „munga aida“ kelder, Kuusiku mõisa jääkelder jne). Seega tuleb ka üldplaneeringu menetluses arvestada asjaoluga, et kaitsealuste hoonete vahetus läheduses (vähemalt 500 m) paiknevate hoonete võimalikud ümberehitused, sh ebasobiva kuju ning materjalidega uusehitised, vähendavad nii kaitsealuste kui ka kaitseta ajalooliste ehitiste ja kohaliku elukeskkonna väärtust oluliselt. Kui Kuusikule ei jää alles olemasolevat miljööväärtuslikku keskkonda, väheneb oluliselt piirkonna väärtus, sh taastamisel olevate ajaloolis-arhitektuursete hoonetega kinnistute väärtus. Tulenevalt eelnevast taotleme:	Arvestatakse osaliselt. Kuusiku mõisa **miljööväärtuslik hoonestusala** lisatakse koostatavasse ÜP-sse kehtiva ÜP-ga samades piirides. **Väärtusliku maastiku** ulatust on kehtiva ÜP-ga võrreldes maakonnaplaneeringuga täpsustatud. Koostatava ÜP-ga laiendatakse maakonnaplaneeringus määratud väärtusliku maastiku ulatust, sealhulgas laiendatakse väärtusliku maastiku ala Märjamaa tee ja Kuusiku mõisaansambli vahelistele põldudele ja vana lennuvälja kaponiiride alale. Kehtiva ÜP-ga samades piirides väärtusliku maastiku määramine ei ole põhjendatud.
		1. Jätta alles Kuusiku miljööväärtuslik ala ja kehtestada miljööväärtusliku ala piirid, nagu seda on kajastatud endise Rapla valla üldplaneeringus (kehtestatud Rapla Vallavolikogu 01.03.2011 otsusega nr 6, planeeringus oleval Kuusiku piirkonda kajastaval plaanil).	Arvestatakse. Kuusiku miljööväärtuslik ala säilitatakse praeguse ÜP-ga määratud ulatuses.
		2. Kehtestada miljööväärtuslikele aladele ehitamise ja renoveerimise nõuded, et vältida keskkonda ja miljööd moonutavad ja häirivad võimalikud ümberehitused, sh sellesse keskkonda ebasobiva arhitektuurse kuju ning materjalidega uusehitised.	Arvestatakse. Kuusiku miljööväärtusliku ala kaitse- ja kasutustingimused määratakse lähtudes kogukonna ettepanekust.
		3. Kehtestada miljööväärtuslik kaitseala Kuusiku alevikku ümbritsevatele põllumaadele, sh Rapla-Märjamaa maantee ja endise	Arvestatakse osaliselt.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kuusiku mõisa viinavabriku vahelisele põllumaale, nähes ette maa sihtotstarbe ja maakasutuse jätkuvalt samal otstarbel, et säilitada traditsioonilisi miljöövaateid Kuusiku mõisakompleksi hoonetele. Lugeda jätkuvalt väärtuslikuks maastikuks Rapla- Märjamaa maantee ja Kuusiku mõisakompleksi vaheline ala.	Kuusiku alevikku ümbritsev ala on Rapla maakonnaplaneeringuga määratud **väärtuslikuks maastikuks**. ÜP-ga maakonnaplaneeringuga määratud ulatust laiendatakse, sh Rapla-Märjamaa tee ja Kuusiku mõisakompleksi vahelisele maa-alale. **Miljööväärtusliku hoonestusala** laiendamine põllumaadele ei ole põhjendatud.
		4. Lisada väärtuslike maastike hulka katastriüksused 66902:001:0031, 66902:001:0093; 66902:001:0095, 66902:001:0184. Nende alade säilimine endises seisundis on ülioluline.	Arvestatakse osaliselt. ÜP-ga ei kehtestata nimetatud maaüksustele ehituskeeldu.
		5. Mitte lubada Kuusiku miljööväärtuslikku keskkonda olemasolevat ajaloolis-arhitektuurset ja miljööväärtust mittearvestavaid arhitektuurseid elemente, sh lamekatuseid, räästata konteinertüüpi hooneid jms lahendusi. Hoonete projekteerimiseks määrata nõue kasutada antud keskkonnale iseloomulikke ehitusmaterjale ja värve, eelistada puitlaudist ja naturaalkrohv viimistlust. 6. Muinsuskaitsealade ja objektide lähipiirkonnas, samuti miljööväärtuslike maastike osas projekteerimis, arendus- ja renoveerimisprojektide kitsendustele leevendusi mitte teha.	Arvestatakse osaliselt. ÜP võimaldab väljapakutud põhimõtteid järgida. Nimekiri soovituslikest ja ebasoovitatavatest lahendustest lisatakse miljööväärtuslikku hoonestusala tingimuste juurde. Kaasaegsete lahenduste range keelustamine eeldaks kitsenduse hüvitamist, mis ei ole omavalitsusele jõukohane. ÜP peaks võimaldama juhtumipõhist kaalutlust.
		7. Lisaks 2011 aasta üldplaneeringus kajastatule tuleks miljööväärtuslike alade hulka lugeda Vigala jõe, Kuusiku haru äärsed alad, milles avaldub oluline miljöönähtus – arhitektuurse Kuusiku mõisakompleksi hoonete ja aladega piirnevad jõeäärsed puistutega looduslikud rohumaad, millel jätkuvalt toimub kariloomade vaba karjatamine piiratud mahus. Sellist pitoreskset ja reeglina peamiselt vanadel Hollandi maalidel kajastuvat miljööväärtuslikku nähtust ei ole enam säilinud isegi Hollandis, kuid see miljööväärtus on veel säilinud Kuusikul. Tegemist on olulise piirkondliku vaatamisväärsusega. (Sama ettepanek on koos plaanimaterjaliga esitatud Rapla Vallavalitsusele 09.12.2019 dokumendi koosseisus. Avaldajad toetavad ka nimetatud dokumendiga esitatud ettepanekuid).	Arvestatakse. Miljööväärtuslikku ala on võrreldes kehtiva ÜP-ga Vigala jõe vasakkaldal laiendatud.
		Selgitame, et Kuusiku Kandi Külaselts (80414402) on põhikirja kohaselt keskkonnaorganisatsioon, mille pädevusse kuulub muuhulgas kohaliku elukeskkonna, sh miljööväärtuste kaitse. Seega,	Võetakse teadmiseks.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		juhul kui käesolev ettepanek jääb Rapla Valla üldplaneeringus arvestamata, ootame Rapla Vallalt põhjendatud seisukohta, et saaksime vajadusel õiguseid kaitsta kohtumenetluses.	
419.	**Foreko OÜ** 06.09.2024 **dokumendi viide**	Foreko OÜ hinnangul ei ole Rapla valla üldplaneeringu eelnõu (edaspidi eelnõu) metsamajandamise tingimuste osas üheselt arusaadav ning vajab täpsustamist. Sellest tulenevalt teeb Foreko OÜ ettepaneku muuta ja täiendada eelnõu järgnevalt: **1. Täpsustada põllu (MP) ja metsa (MM) maa-ala üldisi kasutustingimusi.** Kohalikul omavalitsusel on planeerimisseaduse (PlanS) § 75 lg 1 p 14 kohaselt õigus määrata väärtuslikud põllumajandusmaad ja nende kaitse- ja kasutustingimused. Neid tingimusi määrates tuleb kohalikul omavalitsusel PlanS § 1 lg-st 3 tulenevalt lähtuda ka haldusmenetluse seaduses (HMS) sätestatud normidest ja põhimõtetest. See tähendab, et muuhulgas tuleb tagada, et määratavad tingimused oleksid seadusega kooskõlas, sh peab isiku õiguste ja vabaduste piiramiseks esinema seaduslik alus (HMS § 3 lg 1); tasakaalustaksid erinevaid huve (PlanS § 10); oleksid selged ja üheselt mõistetavad (HMS § 55 lg 1) ning seatud eesmärgi suhtes kohased, vajalikud ja proportsionaalsed (HMS § 3 lg 2). Eelnõus on sätestatud tingimus väärtuslikel põllumajandusmaadel jätkata põllumajanduslikku tegevust (lk 37). Kuna ei ole üheselt arusaadav, kas tegemist on soovitusliku või kohustusliku tingimusega, siis tuleb sõnastust täpsustada. Seejuures tuleb silmas pidada, et üldplaneeringuga ei saa eramaa omanikele panna kohustust tegeleda põllumajandusega. See oleks omandipõhiõigust ebaproportsionaalselt piirav tingimus.	Arvestatakse. SK peatüki 6.3.4 punkti 1 sõnastust täpsustatakse järgmiselt: „*Väärtuslik põllumajandusmaa tuleb üldjuhul hoida põllumajanduslikus kasutuses. Põldude sööti jätmisel on soovitatav põlde niita, et säilitada maastiku avatus.“* Selgitame, et tegemist on PlanS § 75 lg 1 p 14 tingimuse alusel määratud üldpõhimõttega, milles saab asjakohasel juhul teha erandeid. Maaomanikule niitmise või põllumajandusega tegelemise kohustust ÜP-ga ei panda.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Ka on eelnõus sätestatud tingimus valla metsaressursse kasutada mitmekülgselt ja säästlikult, et tagada nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus (lk 37). Vaja oleks täpsustada, kas valla metsaressurssidena käsitletakse vallale kuuluvatel kinnistutel kasvavat metsa või valla territooriumil kasvavat metsa üldiselt. Seejures on oluline, et viimasel juhul võib tingimus olla seadusega vastuolus. Seda seetõttu, et PlanS nimetab üldplaneeringuga lahendatava ülesandena üksnes rohevõrgustiku ning väärtuslike põllumajandusmaade, rohealade, maastike, maastiku üksikelementide ja looduskoosluste määramist ja nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmist (vt § 75 lg 1 p-d 10 ja p 14). Üldiste tingimuste seadmist metsade majandamiseks ja metsaressursi kasutamiseks PlanS üldplaneeringu ülesandena ette ei näe. Veelgi enam, PlanS seletuskirjas rõhutatakse, et loetelus nimetamata ülesanded peavad seonduma seaduses nimetatud ülesannetega, ehk tegemist peab olema nn täiendavat lahendamist nõudva ülesande lahendamisega ilma milleta ei ole põhiülesannet võimalik korrektselt lahendada. Eelnõust ei nähtu, et kõnealune tingimus oleks täidetud ja oleks selgitatud, millise seadusest tuleneva ülesande täitmisega tingimus seondub ning millist põhiülesannet sellega lahendada soovitakse.	Selgitame, et mõeldud on valla territooriumil kasvavat metsa üldiselt. Tegemist on planeeringuala üldiste kasutustingimustega. PlanS § 75 lg 1 p 18 kohaselt on ÜP ülesanne planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste, maakasutuse juhtotstarbe, maksimaalse ehitusmahu, hoonestuse kõrguspiirangu ja haljastusnõuete määramine. Metsade säästliku majandamise vajadusele viitab ka metsaseadus. Metsaseaduse § 2 lg 2 sätestab: Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse. Seega on ÜP SK peatüki 5.16 p 6 PlanS ja MS-ga kooskõlas.
		2. Täpsustada kultuuriväärtuslike objektide kaitse- ja kasutamistingimusi Eelnõus on sätestatud tingimus, et pühad puud/salud ei tohi muutuda maastikumuutuste (peamiselt metsaraie) tõttu tormituultele avatuks (lk 50). Jääb arusaamatuks, mida täpsemalt peetakse silmas tormituultele avatuks muutumisena. Näiteks riiklikult mälestistena kaitse alla võetud looduslikele pühapaikadele juba kehtivad seadusest tulenevad kaitsetingimused, sh võib neile olla kehtestatud kaitsevöönd, kus kehtivad piirangud erinevate tööde (sh raie) tegemisele. Riiklikult kaitsmata looduslikud pühapaigad määratletakse eelnõu kohaselt pärandkultuuriobjektidena ning kohaliku kaitse alla neid ei võeta (lk 49). Seega tuleb kõnealuse tingimuse täpsustamisel hinnata mh seda, kas sisuliselt soovitakse riiklikult- ja kohaliku kaitse alla võtmata aladele kehtestada kaitsevööndit ning kas sellest tekkivad kitsendused on kohased, vajalikud ja proportsionaalsed.	Selgitame, et lisaks riikliku ja kohaliku kaitse alla võetud objektide juba varem kehtestatud kaitsevööndite ÜP-ga täiendavaid kaitsevööndeid ei määrata. Pärandkultuuri- ja muude ÜP kohaselt väärtuslikuks hinnatud objektide kajastamine teenib eelkõige informatiivset eesmärki ja täidab mõned lüngad andmebaasides.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		3. Täpsustada rohelise võrgustiku kasutamistingimusi Eelnõu näeb ette, et looduslike alade osatähtsus rohelise võrgustiku tugialadel ei tohi langeda alla 90% pindalast ning koridorides alla 70% koridori keskmisest läbimõõdust, vajadusel tuleb rakendada kompenseerivaid meetmeid (metsastamine, põõsarinde rajamine, puude istutamine jms). Lisaks protsentuaalsele nõudele peab metsamaastikul säilitama looduslikus seisundis koridor vähemalt 100 meetri laiuse alana, avamaastikul 200 m laiuse alana (lk 52). See tingimus on ebaselge, kuna eelnõus ei ole välja toodud, mida käsitletakse loodusliku alana ja looduslikus seisundis koridorina. Seega on vajalik need mõisted eelnõus lahti seletada.	Arvestatakse. SK täiendatakse: lisatakse „loodusliku ala“ mõiste ja täpsustatakse, et looduslikuna (ehitistest vabana) peab säilima koridor vähemalt 100 meetri laiuse alana, avamaastikul 200 m laiuse alana. Looduslik ala on ala, mis hõlmab haritavat maad, metsamaad, rohumaad, märgalasid (nt sood, rabad, üleujutatavad jõeluhad, veekogud) jm looduslikke alasid, mis ei ole asendunud tehislikuga (hoonestusalad, tehniline taristu jms). Selgitame, et tingimused tulenevad maakonnaplaneeringust.
		Liialt üldine ja ebaproportsionaalne on ka tingimus, et rohelise võrgustiku tugialadel vältida elupaikade seisundi halvenemist, liikide häirimist ning tegevust, mis ohustab piirkonna ökoloogilist tasakaalu (lk 52). Jääb arusaamatuks, kas tegemist on soovitusliku, tingimusliku (nt rakendatakse võimalusel, kindlatel juhtudel vms) või kohustusliku tingimusega. Viimasel juhul tuleb silmas pidada, et kuna majandustegevus (sh metsamajandus) avaldab paratamatult elupaikadele ja liikidele mõju ning tihti ka halvendab teatavate elupaikade seisundit ning häirib mõningaid liike, siis võimaldab kõnealune tingimus metsamajandamise rohevõrgustike aladel sisuliselt täielikult keelata. Seadus aga rohevõrgustiku aladel metsmajandamist ei keela – metsamajandamise kahjulike mõjude ohjamiseks ja tasakaalustamiseks on sätestatud erinevad piirangud ja meetmed looduskaitse- ja metsaseadustes ja nende alamaktides. Kui eelnõuga soovitakse seada seadusest rangemad piirangud, tuleb nende eesmärgipärasust, vajalikkust ja proportsionaalsust eelnõus põhjendada.	Selgitame, et ÜP-ga metsa majandamisele kitsendusi ei seata. Tegemist on riigiplaneeringust ja Rapla maakonnaplaneeringust tulenevate üldpõhimõtetega, mida tuleb käsitleda soovituslikena.
		Samuti on õigusvastane tingimus, et rohelise võrgustiku koridorides säilitatakse olemasolevat looduslikku kooslust, tagamaks sidusus rohevõrgustiku tugialade vahel (lk 52). Esiteks, loodus on pidevas muutumises ning ühed kooslused asenduvad aja jooksul teistega ka ilma inimese sekkumiseta. Teiseks, on selge, et raie tegemisel olemasolev looduslik kooslus (vähemalt ajutiselt metsa uuenemise	Ettepanekut tingimusi täpsustada arvestatakse. Sõna “olemasolev” eemaldatakse „loodusliku koosluse“ eest. Loodusliku ala säilitamine sõltumata sellest, milline kooslus seal elab, on oluline rohelise võrgustiku toimepüsivuse

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ajaks) kaob ning asendub teistsuguse loodusliku kooslusega. Seega ei ole olemasoleva loodusliku koosluse säilitamine ilma absoluutse uuendusraie (võimalik, et ka teist liiki raiete) keeluta võimalik. Absoluutne raiekeeld rohevõrgustike aladel läheb aga oluliselt kaugemale seaduse nõuetest ning selle kehtestamine üldplaneeringus oleks võimalik ainult erandlikel asjaoludel ning selle eesmärgipärasust, vajalikkust ja proportsionaalsust asjakohaselt põhjendades. Selliseid asjaolusid ega põhjendusi eelnõust ei nähtu. Maaomanikule seatakse olulisi kitsendusi rohelise võrgustiku kasutamistingimuste p-ga 13. Näiteks suurulukite läbipääsude tagamiseks moodustatud suudmealal tuleb säilitada puistu sidusus läbipääsude rajatiste ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel ja metsa majandada viisil, mis tagab puistu sidususe ja toetab loomade läbipääsudeni jõudmist (lk 53-54). Kui suudmealal asub majandusmets, võivad sellised kitsendused oluliselt takistada kinnistu sihtotstarbelist kasutamist. Samas ei nähtu eelnõust põhjendusi nende piirangute vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta. Samuti ei nähtu, et oleks hinnatud nende kitsendustega kaasnevat mõju maaomanikele ning kaalutud kulu või kahju kompenseerimise vajadust. Näiteks kompenseeritakse maaeluministri 23.12.2022 määrusega nr 78 „Perioodi 2023–2027 Natura 2000 erametsades elurikkuse soodustamise toetus“ looduskaitseseaduse alusel kehtestatud piiranguid metsa majandamisele nendes metsades, kus majandamine on tugevasti pärsitud (peamiselt tähendab see lageraiete keeldu) kompensatsiooniga 134 eurot/ha ning leebemate piirangute korral kuni 60 eur/ha aastas. Ka on Riigikohus kohaliku omavalitsuse poolt seatud raiepiirangute kohta leidnud, et need võivad riivata omandipõhiõigust intensiivselt, kuna võivad välistada kinnistul paikneva metsa majandamise täielikult või ulatuslikult (nt lageraiet välistava kaitsevööndi kehtestamisel). Arvestades riive intensiivsust ja iseloomu, võib sellisel juhul olla kohaseks meetmeks kohaliku omavalitsuse kasuks sundvalduse seadmine. /…/ Sundvalduse seadmisel tuleb kinnisasja omanikule maksta tasu (KAHOS § 39 lõige 5). Seejuures peab omavalitsusüksus hindama sundvalduse seadmise vajadust juba planeerimismenetluses.	tagamisel. Metsamajandamistegevust mõjutab maaüksuse kuulumine rohevõrgustiku alale minimaalselt. Kitsendatud on hoonete ehitamine tihedalt, ulatuslik maade tarastamine ja liikumistõkete paigaldamine, kuid keskkonnasäästlik majandustegevus on soovitatav. Metsa majandamist ÜP ei kitsenda, rääkimata absoluutse raiekeelu määramisest. Suudmealad ehk piiranguvööndid on määratud seoses Rail Baltic raudtee kavandamisega ja selle projekteerimise raames läbiviidud mõjuhindamise tulemusena. Tingimused on vajalikud üleriigilise planeeringuga määratud rohevõrgustiku sidususe ja loomaläbipääsude tagamiseks. Selgitame, et lisaks õigusaktide regulatsioonile on ÜP ülesanne rohevõrgustiku asukoha ja toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning nendest tekkivate kitsenduste määramine (PlanS § 75 lg 1 p 10).

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Samuti jääb arusaamatuks, millisel alusel soovitakse kehtestada tingimust, et metsateatis läbipääsude suudealadel tuleb kooskõlastada läbipääsude omanikuga (lk 54). Metsateatiste kooskõlastamine on reguleeritud seaduse tasandil. Näiteks näeb metsaseadus teataval juhul (nt mõningatel rohealadel) ette metsateatise kooskõlastamise kohaliku omavalitsusega (MS § 42 lg 3), aga mitte kunagi naaberkinnistu omanikuga (kelleks käesoleval juhul läbipääsu omanik on). Seega läheb eelnõuga kavandatav raiete kooskõlastamise kohustus oluliselt kaugemale seaduses sätestatust. Esiteks on äärmiselt küsitav, kas kohalikule omavalitsusele on planeerimisseadusega antud volitus kehtestada planeeringuga metsaseaduses juba reguleeritud formaalsetes küsimustes rangemaid piiranguid kui metsaseaduses sätestatud. Pigem on PlanS § 75 lg 1 p 10 peetud silmas rohevõrgustiku toimimise tagamise sisuliste tingimuste kehtestamist. Sel viisil oleks tagatud ka rohevõrgustiku kasutamise tingimuste läbipaistvus ning arusaadavus, samas kui kooskõlastamise protsess on avalikkusele teadmata ning tingimuste kehtestamine lükatakse edasi tulevikku. Teiseks, isegi kui kohalikul omavalitsusel vastav volitus oleks, tuleb planeeringus asjakohaselt põhjendada rangemate piirangute sobivust, vajalikkust ja proportsionaalsust. Eelnõus toodud põhjendust, et kõnealune tingimus toetab loomade läbipääsudeni jõudmist, ei saa lugeda seadusest rangema piirangu kehtestamise põhjendamiseks piisavaks. Tingimuse sobivuse seab kahtluse alla näiteks see, kuidas tagatakse, et läbipääsu omanikul on pädevus hinnata puistu sobivust loomade jaoks. Ülaltoodule tuginedes võiks äärmisel juhul seada sellise tingimuse soovituslikuna, aga mitte kohustuslikuna.	Ettepanekuga mitte seada ÜP-ga metsaseadusest rangemaid nõudeid arvestatakse. SK sõnastust muudetakse.
		4. Täpsustada väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimusi. Eelnõu näeb ette, et põldude sööti jätmisel tuleb tagada niitmine, et säilitada maastiku avatus ja vältida väärtusliku põllumajandusmaa metsastamist ja metsastumist (lk 56). Selgusetuks jääb, kes ja kuidas peab selle tingimuse täitmise tagama. Põllumaa omanikul ei ole seadusest tulenevat kohustust tegeleda põllumajandusega. On paratamatu, et sellisel juhul hakkavad alal looduslikult kasvama erinevad taimed, sh puittaimed ja põõsastik (st maa võsastub/metsastub looduslikult). Eelnõu praeguse sõnastuse juures	ÜP ülesanne vastavalt PlanS § 75 lg 1 punktile 14 on väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimuste määramine. Niitmise ja põllumaa säilitamise üldtingimus väärtuslikuks põllumajandusmaaks määratud põllumassiividel on seatud eesmärgiga võimalikult suures ulatuses säilitada kõrge mullaviljakusega põllumaid toidu tootmise tarbeks. See tähendab, et

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ei ole välistatud, et olukorras, kus omanikul ei ole huvi või võimalust maad põllumajanduslikult kasutada, jääb niitmise ja võsa eemaldamise kulu maaomaniku kanda. Eelnõust ei nähtu, et oleks hinnatud kõnealuste kitsendustega kaasnevat mõju maaomanikele ning kaalutud kulu või kahju kompenseerimise vajadust. Meie hinnangul ei saa olukorras, kus maaomanik ei soovi või ei saa põllumajandusega tegeleda, panna talle kohustust teha kulutusi maa põllumajanduslikus valmiduses hoidmiseks üldistes huvides. Ka ei nähtu eelnõust põhjendusi absoluutse metsastamise keelu proportsionaalsuse kohta. Meie hinnangul võiks väärtusliku põllumajandusmaa metsastamine olla teatavas ulatuses ja põhjendatud juhtudel lubatud. Sellisteks puhkudeks võiks üldplaneeringuga jätta kohalikule omavalitsusele kaalutlusõiguse mõjuvatel põhjustel väärtusliku põllumaa metsastamist lubada. Palume Rapla valla üldplaneeringu edasises menetluses ülaltooduga arvestada ning eelnõusse vajalikud muudatused teha.	igakülgselt tuleb vältida väärtuslike põllumajandusmaade kasutust otstarbel, mis raskendab või muudab võimatuks nende põllumajandusliku kasutuse. Kuigi praegu on kauplustest kõike saada, tuleb valmis olla võimalikeks kriisiolukordadeks ja põllumajandussaaduste kasvatamiseks põllul, mistõttu PlanS § 8 turvalise elukeskkonna loomise põhimõttele tuginedes soovitatakse väärtuslikku põllumaad säilitada. ÜP tingimused ei kohusta maaomanikku tegelema põllumajanduse või niitmisega, samuti ei seata ÜP-ga metsastamise keeldu.
420.	**eraisik** 10.09.2024 **dokumendi viide**	See tuulepark tuleb meie küla metsa taha. Meie, kes me siin külas elame, näeme neid tuulikuid üle metsa nagu need oleks meil kodus. Nii palju kui me oleme oma küla inimestega suhelnud ja kõik ei ole interneti inimesed - oleme kategooriliselt sellele tuulepargile vastu, kuna see tuleb külale liiga ligi. Ei soovi mitte mingit tuuleparki meie kodudele nii lähedale! Nii et kategooriline EI planeeritud tuulepargile!!!	ÜP koostamisel määratleti alad, mis vastavalt seatud kriteeriumitele põhimõtteliselt tuuleenergeetika arendamiseks sobisid, kuid tuulepargi kavandamiseks oli ette nähtud ka täiendavate uuringute läbiviimine. 4. detsembril 2024 toimunud piirkonna maaomanike ÜP arutelul oli valdav enamus osalejaid tuuleenergeetika arenduse vastu, mistõttu T8 ja T9 arvatakse tuuleenergeetika arendamiseks sobivate alade hulgast välja.
421.	**4 eraisikut** 10.09.2024 **dokumendi viide**	Tuulepargid T8 ja T9 jäävad liiga lähedale elamutele ja tekitaksid müra ning vibratsioone, mis rikuks elukeskkonda. Samuti on tuuleparkidest infot väga vähe ning ei julgeta kajastada, mis on väga häbiväärne. Kõik ei skrolli valla kodulehte või facebooki...	
422.	**Lõpemetsa külaelanikud** 10.09.2024 **dokumendi viide**	Rapla valla Lõpemetsa küla elanike arvamus Saime planeeritud tuulepargist T8 teada juhuslikult alles täna. Vald oleks pidanud elanikke otseselt tuulepargi plaanist informeerima ja pakkuma avalikku elavat arutelu võimalust, kuid seda ei tehtud.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Antud piirkond on juba eelmisest sajandist aastakümneid olnud vähemalt tuhandele sookurele enne sügisrännet kogunemiskohaks ja kevaditi toitumiskohaks paljudele erinevatele linnuliikidele. Ka asub kõrval Jalase maastikukaitseala, mis on metsise ja kaljukotka elupaigaks. Tuulegeneraatorid tekitavad kuuldavat, madalsageduslikku müra, infraheli, vibratsiooni ja muud negatiivset, mis mõjutvad kõigi elusolendite elukeskkonda ja käitumist. Ohustatud on ka mesilased. Ainuüksi meie külas on mesilaspered neljas talus, lisaks lähikonna mesilad. Ootame nimistut uuringutest, mis kinnitavad et elamutele nii lähedal asuv tuulepark on ohutu.	
423.	**Telia Eesti AS** 05.07.2024 telefonivestlus	Telekommunikatsioonialaseid tingimusi ei ole üldplaneeringuga seatud, seega tekivad küsimused, kas tegemist on teadliku valikuga ja kas üldplaneeringu üldistustasandil on vajalik telekommunikatsiooni valdkonnas tingimuste seadmine.	Arvestatakse osaliselt. Telekommunikatsioonialase üldise tingimusena lisati ruumilise arengu põhimõtete alla vajadus kaaluda sidemasti maastikupilti või linnaruumi sobivust.
424.	**Riigimetsa Majandamise Keskus Raplamaa metskond** 12.07.2024 telefonivestlus	Härgla kaitseala on üldplaneeringus nimetatud kavandatavana. Kaitseala on aga juba moodustatud. Palun korrigeerida. Härgla kaitseala võiks olla jätkuvalt kutsutud rahva seas käibiva nimega „Võlumets“.	Arvestatakse. ÜP SK korrigeeritakse.
425.	**eraisik** 14.08.2024 telefonivestlus	Pirgu maardla piirkonnas ei peaks olema mäetulundusmaa, vaid tuleks kavandada maardla ammendumise järgseid tegevusi. Kaevandus on juba ammendatud, taastamiskavagi on koostatud ning plaanis on algatada detailplaneering üksikelamuala kavandamiseks.	Arvestatakse. Ammendunud maardla märgitakse funktsioonimuutusega alaks.
426.	**Hagudi küla külavanem** 07.09.2024 e-kiri **dokumendi viide**	Käesolevaga edastan Hagudi kandist kogunenud arvamusi ja ettepanekuid üldplaneeringule ja KSH-le. Nende teemade avamisega kogukonnale aruteluks tekkis rohkem küsimusi ja ettepanekuid pole veel küps lisada täpses lõplikus sõnastuses ning oleks vajalik avalik arutelu. Mõned põhilised arvamused ja ettepanekud praeguses etapis: Lühidalt on Hagudi kandi peamised ettepanekud seotud: 1. Hagudi raba - kohalik kaitseala – ettepanek lisada - ÜP seletuskiri ja KSH aruanne (Härgla juurde)	Arvestatakse osaliselt. Hagudi kaitseala määramine on iseseisev protsess, mille menetluses olekut võib SK-s nimetada, kuid mida ei määrata ÜP-ga.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		2. Hagudi alevis ja Hagudi külas on märkimata perspektiivne kergliiklustee asukoht (maaeraldused on valdavalt olemas) Hagudi raudteejaama parkla perspektiivse laienduse ala võiks olla võimalikult varakult planeeringus koos rattaparklatega ja kergliiklusteedega.	Arvestatakse. ÜP kaarti täiendatakse.
		3. Hagudi alevis on T15 riigimaantee äärsed väikeelamute aladele maakasutuse juhtotstarve määratletud segaotstarbega. Kuna see toob kaasa olulised muutused elanikele oma kodudes, siis kas on neile kõigile teada antud sellest muutusest? Kas neid on teavitatud kõigist kaasnevatest mõjudest ja nad on andnud oma teadliku nõusoleku?	Küsimusele tuginedes korraldati 4. kuni 24. oktoobrini 2024 küsitlus kõigi puudutatud maaomanike seas ja Hagudi koolis 25. novembril 2024 ÜP tingimuste selgitamine ja arutelu, mille tulemusel segahoonestusala juhtotstarbega ala ulatust vähendati ja elamuala ulatust suurendati.
		4. T15 uue trassi eskiis-variandid tekitavad palju küsimusi ja kogukond soovib kohtumist transpordiametiga. Peale konflikti uute elamualadega on konfliktala ka maardla ja rohevõrgustikuga, kuhu langeb suur surve ka seoses Rail Balticu ehitusega Hagudi rabas.	Ettepanekud on Transpordiametile seisukohavõtuks edastatud ning eeldatavasti keskendutakse küsimustele lahenduste leidmisele avalikustamise ja avalike arutelude etapis.
		5. Konfliktala rohevõrgustikuga maardla alale on taastamisprojektiga ette nähtud järv. Kuidas järv ja T15 koos saavad toimida?	
		6. Maardlad Kaitsmata põhjavee alal T15 trassi alt maavara väljamine ka põhjavee tasemest altpoolt – suurendab ohtu põhjaveele kaitsmata põhjavee alal(puuduvad kaitsvad kihid)	Selgitame, et maavara väljamise üle otsustamine ei ole ÜP ülesanne. PlanS § 75 lg 1 p 15 alusel saab määrata maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivaid kitsendusi.
		7. Paemurru kinnistu Hagudi külas elamumaaks	Arvestatakse.
		Mitmed teemad on ebamäärased ja ainult õigema sõnastuse otsimine ei ole ka lahendus. Näiteks on varieeruv maaameti kaardikihil on pärandkultuuri objektid (nr 669:POK:003). Hagudi põlisküla. Meie külas on see kaardikiht rikkalikult kaetud pärandkultuuri ja kultuurimälestistega. See on ka nagu kokkuleppeline lähenemine, et kas ÜP võtab aluseks registrid ja maa-ameti teatud kaardikihid ning kinnitab omalt poolt kõigi nende objektide suhtes teatud hoiakud.	Võetakse teadmiseks.
		KSH: Üldplaneeringu vastavus Eesti keskkonnastrateegia eesmärkidele	Arvestatakse osaliselt. ÜP annab üldised juhised keskkonnastrateegia eesmärkide

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		2. 2. Saavutada pinnavee ja põhjavee hea seisund Eesmärgiga arvestatakse. Lisada: Üldplaneering näeb ette, et uute ja olemasolevate maardlate laienduste kavatsuse juures peab olema uuring mõjude ulatuse väljaselgitamiseks keskkonnale ja põhjaveele. Maardlate aladel sarnaselt tootmisaladele kehtivad kõrgendatud ohutusnõuded ja loataotluse menetlus käigus tagatakse lahendused sademevee puhastamiseks (õli-, bensiini- ja liivapüüdurid, sademevee vahemahutid) ja kindlustatakse järelevalve kord.	saavutamiseks, kuid konkreetsed abinõud ühes või teises olukorras tegevuste kavandamiseks töötatakse välja KSH käigus ja kaevandamise kavandamisel.
		3. Maavarade keskkonnasõbralik kaevandamine, mis säästab vett, maastikke ja õhku, ning maapõueressursi efektiivne kasutamine minimaalsete kadude ja minimaalsete jäätmetega. Eesmärgiga arvestatakse. Maardlate kasutuselevõtul või maardlas uute karjääride rajamisel tuleb enne maavara kaevandamise lubamist selgitada välja keskkonnamõju võimalik ulatus ning rakendada asjakohaseid meetmeid kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. **Lisada /asendada:** Kaitsmata ja halvasti kaitstud põhjavee aladel vajab ka arvele võetud maavara tarbevaru kaevandamiseks keskkonnaloa taotluse eel hindamist kas maavara väljamisest saadav kasu ületab võimaliku mõju põhjaveele ja keskkonnale.	Ei arvestata. Selgitame, et maavara majanduslikult otstarbeka ja säästliku kasutamise põhimõtted ja tingimused on sätestatud maapõueseaduse § 14. ÜP-ga täiendavate majandusliku kasu arvestamise tingimuse määramine võib minna seadusega vastuollu.
		8. Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine. Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine. Eesmärgiga arvestatakse. ÜP kohaselt on suur osa vallast väärtustatud loodus- või kultuurmaastikena, lisaks asuvad vallas erinevad väiksemad kultuuriväärtuslikud alad ja objektid. **Lisada selgem määratlus:** ÜP näeb ette kaardistatud (kaardile kantud, registreeritud jms) pärandkultuuri objektide, kultuurimälestiste, väärtuslike maastike ja miljööväärtuslike alade säilimise.	Arvestatakse osaliselt. Selgitame, et ÜP ei sea täiendavaid tingimusi riigi poolt kaitstavatele objektile. Kuivõrd väärtuslike objektide säilitamist valla poolt ei kompenseerita, pole võimalik seada maaomanikule vastavat kohustust. Kõigi seatud tingimuste eesmärk on väärtusi säilitada.
		14. Tervist säästev ja toetav väliskeskkond. Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus on kavandatud täiendavad kergliiklusteed. Planeering seab arenduspõhimõtted müra jt häiringute	Arvestatakse osaliselt.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		vältimiseks ja vähendamiseks elamise, puhkamise ja sotsiaalse juhtotstarbega aladel. **Vastuolu** Hagudi alevikus riigimaantee äärsetele väikeelamutele segaotstarbega maa-ala juhtotstarbe määratlemisega hakkavad elamutele kehtima III kategooria müranormid, mis ei kaitse elanikke ülemäärase (liiklus)müra eest, sh öösiti. Kuidas mõista? Samuti puudub võimalus üldplaneeringus muuta riigimaantee T15 trassi või Rapla ringtee trassi. Mõlema objekti puhul täpsustatakse paiknemist vastavate projektide ning keskkonnamõju hindamiste või muude uuringute raames. **Ettepanek**: Esitatud riigimaantee T15 trassi keskkonnamõju strateegiline hindamine tuleb selle menetluse käigus ikkagi teostada. Praegu seda tehtud ei ole. Objekti keskkonnamõju hindamine ei asenda keskkonna strateegilise mõju hindamist. Hagudi piirkonnas rohevõrgustikule tekkiv suurte taristuobjektide nagu Rail Baltica ja T15 koosmõju vajab hindamist, eriti Hagudi maardla alal, kus on olemasolev konflikti koht ja uute taristuobjektide ehitustega potentsiaalsete mõjude avaldumise ala. Hinnata mõjud ja kaaluda alternatiive.	Segaotstarbega ala juhtotstarbe küsimusele tuginedes korraldati 4. kuni 24. oktoobrini 2024 küsitlus kõigi puudutatud maaomanike seas ja Hagudi koolis 25. novembril 2024 ÜP tingimuste selgitamine ja arutelu, mille tulemusel segahoonestuse juhtotstarbega ala ulatust vähendati ja elamuala ulatust suurendati. Hagudi aleviku keskosa segahoonestusalale määratakse II mürakategooria arvestades paiknemist väikeelamuala sees. Riigimaantee ja Rail Baltica kavandamist puudutavate uuringute tegemist ei ole proportsionaalne nõuda omavalitsuselt. Vastavad uuringud peab tegema taristuobjektide kavandaja. ÜP-ga ei ole nimetatud taristuobjekte võimalik suunata, küll aga on võimalik omavalitsusel suunata asustuse arengut, mida on ÜP-ga ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt tehtud, näiteks on soovitatud müratundlikke funktsioone mitte kavandada taristuobjektidele lähemale kui 300 m, samuti on arendaja kohustuseks pandud vajalike uuringute läbiviimine ja sobilike leevendusmeetmete kavandamine.
		6.3..1. Rapla valla territooriumil on rohevõrgu võimalikeks konfliktikohtadeks eelkõige **taristuobjektid**: valla territooriumi läbiv Rail Balticu (RB) trass ja T15 Tallinn–Türi tugimaantee, mille koridorid kulgevad kohati teineteise lähialas, mõjutades rohevõrgustiku toimimist kumulatiivselt. Rail Balticu maakonnaplaneeringuga on ette nähtud: 10. Maavarade kasutamisel rohevõrgustiku alal on eesmärk negatiivse keskkonnamõju minimeerimine ning looduslike protsesside ja maastikuilme taastamine pärast majandustegevuse lõppemist.	Arvestatakse osaliselt. Rohelise võrgustiku kasutamistingimused on ÜP-ga määratud, samuti on antud tingimused looduslike protsesside taastamiseks. Maavara kasutamise kavandamisel on seadusega määratud juhtumid, kunas tuleb anda eelhinnang ja kunas on vajalik KSH läbiviimine. Ökosüsteemi taastamine saab ka

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Asendada: Maavarade vältimatul kasutamisel rohevõrgustiku alal on vajalik negatiivse keskkonnamõju vältimiseks ja tõhusate leevendusmeetmete rakendamiseks eelnev keskkonnamõjude uuring ning pärast majandustegevuse lõppemist ökosüsteemi taastamine.	praeguses sõnastuses olla taastamise eesmärk pärast majandustegevuse lõppemist.
		6.3.3 Looduskaitsealused objektid Käesoleva planeeringuga tehakse ettepanek Härgla ja Hagudi raba kohaliku kaitseala moodustamiseks. Härgla kohaliku kaitseala moodustamise eesmärk on olulise puhkeala säilitamine. Kohaliku kaitse alla võtmine toimub eraldiseisva protsessina. **Lisada**: Hagudi raba kohaliku kaitseala moodustamiseks	Selgitame, et ÜP-ga ei tehta Härgla kaitseala moodustamise ettepanekut, kuna kaitseala on iseseisva protsessi tulemusel moodustatud. SK lisatakse viide Hagudi raba kohaliku kaitseala moodustamise ettepaneku menetlemisele.
		6.4.1 Riigimaanteed Rapla valla üldplaneering kajastab Transpordiameti koostatud maantee nr 15 Tallinn–Rapla–Türi põhimõttelist trassikoridori. T15 täpsem kavandamine toimub eraldi projekti käigus, mil selgub ka maantee täpne asukoht. Planeeringu kaardil on kajastatud ka T15 trassi võimalikud alternatiivid. Alternatiivide võrdlus viiakse läbi projekteerimise etapis. **Ei saa nõustuda:** Alternatiivseid asukohti võrreldakse planeerimise etapis ja selleks on vajalik ka KSH. Projekteerimise etapis jääks vaid KMH.	Ei arvestata. Rapla vallal puudub riigimaantee kavandamise pädevus. See on Transpordiameti ülesanne ja vajadusel koostab Transpordiamet täpsemal kavandamisel kas trassialternatiivide teemaplaneeringu või võrdleb trassialternatiive eraldi projektiga. Tee rajamine või laiendamine on seaduse järgi eelhinnangukohustuslik ja kiirtee või neljarealise tee ehitamine KSH kohustuslik.
		6.4.4 Kergliiklusteed Rapla vallas on rajatud kergliiklusteid peamiselt suuremates asulates ja nende lähialas. Pikim kavandatud kergliiklustee ühendab Rapla linna ja Kehtna alevikku. Kavandatud kergliiklusteed täiendavad kergliiklusvõrgustikku asulates ja lähialades, ühendades olulisi sihtkohti. Olemasolevad ja kavandatavad kergliiklusteed on kantud maakasutuskaardile. **Lisada maaksutuskaardile** Hagudi – Rapla ja Hagudi – Röa kergliiklusteede perspektiivsed asukohad. (Maaeraldused on valdavalt tehtud)	Arvestatakse. ÜP kaarti täiendatakse.
		6.6.2 Müra normtasemete kategooriad Üldplaneeringus kavandatava maakasutuse plaanil Hagudi alevikus on riigimaanteed ääristavate kinnistute juhtotstarbeks määratletud „Segahoonestuse maa-ala” (pruuni värviga) valdavalt väikeelamute	Arvestatakse osaliselt. Kogu Hagudi aleviku keskosale määratakse väikeelamuala ja

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		alal. Sellega seoses tekib küsimus, et kas kõik puudutatud isikud, nende kinnistute omanikud, on selle juhtotstarbe ning kaasnevate muudatusega kursis? Näiteks on müra normtasemed erinevad II kategooria – väikeelamu maa-alal ja III segahoonestuse maa-alal. Taolise oluliselt omanikke-elanikke puudutava otsuse koos kaasnevate mõjudega peab tegema puudutatud isikutele teatavaks otseteavitusega, et nad ei peaks hiljem minema ÜP kohtusse vaidlustama. Selgus, et Hagudi alevi elanikud ei ole teavitatud.	segahoonestusala ulatuses II mürakategooria arvestades väikeelamute domineerimisega piirkonnas. ÜP teavitus, sh vaidlustamise võimalused tehakse vastavalt planeerimisseadusele.
		4.3 Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad on: ▪ tootmis-, ladustamis- või muu tegevuse kavandamisel või laiendamisel, millega võib kaasneda keskkonnamõju või häiring ümbruskonnale **lisada** tootmis-, kaevandamis- ladustamis- või muu tegevuse kavandamisel või laiendamisel, millega võib kaasneda keskkonnamõju või häiring ümbruskonnale (sest kaevise väljavedu raskeveokitega vajab eraldi määratlust sobivatele juurdepääsuteedele, mis ei ohusta elanike elu ja tervist ningtagab igal aastaajal läbipääsu. 5.5. 2. Negatiivset mõju omava (õhusaaste, müra, kiirgus, vibratsioon, ebameeldiv lõhn ning ohtu suurendava, liiklussageduse kasv) tootmisega maad planeerida elamu- ja puhkealadest piisavasse kaugusesse, et tagada tundliku maakasutusega puhvervöönd. Arvestada tootmise kavandamisel valdavate tuulesuundadega10. 6. Transpordivood suunata võimalusel elamu-, puhke- ja ühiskondlikest aladest mööda.	Ettepanekuga kohaldada kaevandamistegevusele DP koostamise kohustust ei arvestata. Maa-amet selgitas 29.07.2022 kirjas, et maardlate aladel antakse kaevandamisluba õigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel ning maavara kaevandamine kui tegevus ei nõua ühegi õigusakti järgi DP koostamist. Maavara kaevandamise loa taotluse menetlus on avalik protsess ning loa taotluse menetlusele kaasatakse nii kohalik omavalitsus kui ka kohalik elanikkond. Igakordne kohustuslik DP koostamise kohustus oleks kaevandamisloa taotluse avalikku menetlust dubleeriv avalik menetlus. Loa andja saadab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele. Kohalik omavalitsus saab hinnata kaevandamisloa taotlusega tutvumisel DP algatamise otstarbekust ja teha vajadusel põhjendatud kaalutlusotsuse DP algatamiseks. DP koostamise igakordne kaalutlemata nõudmine ÜP-s oleva kohustusliku

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			tingimuse tõttu halvendab maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda ning on vastuolus MaaPS § 14
		5.6 Mäetööstuse maa-ala (TM) 3. Turba kaevandamiseks tuleb eelistada juba kuivendusest rikutud alasid. **Asendada**: Turba kaevandamiseks tuleb eelistada kaevandamisest rikutud aladel turbavarude väljamist ja piirduda keskkonnalubade menetlusel vaid Keskkonnaministri määruses ..Kaevandamisest rikutud kaevandamisväärsete turbaalade nimestikuga.	Keskkonnaministri määrus kehtib Rapla valla ÜP-st sõltumatult, mistõttu dubleeriv kajastus ei ole asjakohane.
427.	**eraisik** 04.10.2024	Meie eesmärk ja eelistus aadressil Hagudi alevik Viljandi mnt 28 on hoida see maa elamumaana.	Arvestatakse.
428.	**2 eraisikut** 22.10.2024	Olen igasuguse müra taseme tõstmise vastu ning eelistan Hagudisse monohoonestust ehk elamupiirkonna juhtotstarvet.	Arvestatakse.
429.	**eraisik** 01.11.2024	Viljandi mnt 17/1 omanik ei soovi oma maaüksusele segahoonestusega maa-ala ja sellega kaasnevat III mürakategooriat. Eelistan väikeelamu juhtotstarvet.	Arvestatakse.
430.	**eraisik** 06.11.2024 e-kiri **dokumendi viide**	Palun üldplaneeringu koostajatel tõsiselt kaaluda hajaasustuses uute elamute rajamiste tingimuste sõnastuse muutmist. Peatükk 4.2 suunab peatükk 5.2.2 juurde, mis sedastab, et kõik peaks jätkuma vastavalt väljakujunenud asustusmustrile (tihedusele ja tavale). Esmapilgul hea sõnastus, kuid praktikas lõputult väideldav käsitlus. Projekteerimistingimuste väljastamise menetluses võib ühe äärmusena väita, et igasugune maatoiming või ehitustegevus pärast üldplaneeringu kehtestamist muudab igal juhul senist asustusmustrit, tava ja tihedust. Matemaatiliselt sellele vastu argumenteerida ei saa. Lisaks järgneb vaidlus, kes ja mis metoodika alusel määrab, milline on olemasolev külatüüp, väljakujunenud tava, asustustihedus, struktuuri jne. Teisalt võib jälle mõista, et sisuliselt on kõik piirangud hajaasustuses arendustegevuse osas kadunud. Näen, et selge sõnastuse ja metoodika puudumise tõttu satub omavalitsus senisest tugevama halduskoormuse alla. Seda nii otsuste ja korralduste koostamise kui ka võimalike vaiete osas. Minu ettepanek on rakendada hajaasustuses kohustusliku minimaalset elukondlike hoonete vahelist kaugust olukordades, kus väljakujunenud asustusmuster seda ei toeta. Siinkohal ei arvesta muid	Arvestatakse osaliselt. Hajaasustuse üldreeglina 100 m ÜP-ga määratakse („õuealade vahekaugus naaberelamu õuealast üldjuhul 100 m“). Üldjuhul peaks võimaldama paindlikkust olukorras, kus maaomanikud soovivad tihedamat hoonestust. Väljapakutud arvutusvalem annaks kindlasti hea tööriista, kuid võib ruumiloome sisulised küsimused taandada rehkendusele, mis ei peaks olema kvaliteetse ruumiloome lähtekoht.

Kasutatud lühendid: DP - detailplaneering; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; LS - lähteseisukohad; VTK - väljatöötamise kavatsus; ÜP - üldplaneering; SK - seletuskiri.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		kriteeriume mis tuleneb tehnovõrkudest, keskkonnanõuetest (nt rohevõrgustik), reovee kohtkäitlusest jne. Minimaalne tagatud vahekaugus peaks olema vähemalt 100 meetrit, ning mida võib eirata ainult sellele lähemal asuvate elukondlike hoonete omanike nõusolekul.	
431.	**TMV Green OÜ** 04.12.2024 e-kiri **dokumendi viide**	Edastame ettepaneku Rapla valla üldplaneeringusse 110 kV õhuliini trassi planeerimiseks. 110kV õhuliin on vajalik Türi Lungu tuulepargi liitumiseks Elering AS-ile kuuluva olemasoleva põhivõrguga. Trassi asukoht on ligikaudne ja hetkel puuduvad täpsemad kokkulepped maaomanikega.	Ei arvestata. Kuivõrd maaomanike ja kogukonnaga kokkulepped puuduvad, pole ÜP-ga õhuliini ligikaudset asukohta asjakohane määratleda.
432.	**MTÜ Raikküla Mõis** **Muinsuskaitseamet** 11.04.2025 **dokumendi viide**	MTÜ Raikküla Mõis ja Muinsuskaitseamet teevad ettepaneku täiendada üldplaneeringu seletuskirja eratee avalikuks kasutamiseks määramise osa, lisades omavalitsuse kaalutlusotsuse tegemisele järgmise kriteeriumi: „7) tee tagab ühenduse kaitsealuste kultuurimälestiste vahel: alleedelt ajaloolised juurdepääsud ehitismälestisteni“.	Kaalutluste kriteeriumite seletuskirjas olev hulk on piisav, mistõttu täiendava tingimuse lisamise vajadus puudub. Ajalooline juurdepääs kvalifitseerub „muuks kaalukaks juhtumiks“ ja seega on ka praeguses sõnastus ettepaneku eesmärk täidetud.
433.	**Gaasivõrk AS** 25.07.2024 **dokumendi viide**	Palume siiski näha ette katastriüksustele sihtotstarvetega maatulundus-, jäätmehoidla- ja tootmismaa biometaanjaamade arendamise võimalus. Palume siiski näha ette katastriüksusetele sihtotstarvetega äri-, tootmis- ja transpordimaa gaasitanklate arendamise võimalus.	ÜP ei kitsenda biometaanjaamade ega gaasitanklate arendamise võimalusi väljapakutud sihtotstarvete lõikes.
434.	**eraisik** 22.07.2024	Meie kinnistutel: 24005:002:0703 ja 24005:003:0884 kasvab mets ja piirangute seadmine 30 meetrit mõjutab oluliselt meie maa peal teostatavaid tegevusi (näit lageraie). Kinnistu 24005:003:0884 suurus on ca 0,5 ha ja teeäärne laiendus piirab oluliselt meie õiguseid oma maa alal tegutseda, seega meie seisukoht ehk arvamus on negatiivne. Rapla valla üldplaneeringu Juuru aleviku kaardilt on näha, et planeeritav kergtee sujub meie kinnistul 24005:002:0703 kolmest küljest. Pean vajalikuks märkida, et oleme kergtee teemal arutlenud juba endise Juuru valla ajal, kus elanikelt küsiti arvamust tee rajamise osas. Meie kinnistu on alevi poolses (Tallinna mnt) vaates otse vastu maanteed ja kergtee ei ole mõeldav otse vastu aeda rajada(see segaks oluliselt meie elutegevust). Samuti kergtee kulgemine meie	Arvestatud osaliselt. PlanS § 75 lg 1 p 23 kohaselt määratleb ÜP liikluskorralduse üldised põhimõtted, antud juhul kergliiklustee vajaduse piirkonnas. Kergliiklustee täpse kulgemisjoone määramine eeldab täpsemat projekteerimist ja maaomanikega läbirääkimisi, mida ei ole ÜP koostamisel tehtud. Seega on „perspektiivne kergliiklustee“ pigem soovitusliku iseloomuga ning sellega ei kaasne omandi kitsendusi. Transpordiameti soovitud riigimaantee kaitsevööndi laiendamine teenib eelkõige

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		kinnistult vastu metsa äärt. Oleme aastaid hädas elanikega, kes prügi metsa loobivad. Samuti on tulenevalt meie metsa liigikusest, väga suur tuleoht (suures osas on vahtrapuud, millede lehed on metsa all süttimisohtlikud 75% aastast). Kergtee rajamisega kaob meil oma maa üle kontroll ning samuti privaatsus. Oma krundi ümber kaitseaia ehitamine nii suurele maa-alale ei mõeldav. Eelnevalt märgitult elanike arutlusel lepiti kokku kergtee rajamine vastas tee poole ning selle tarbeks ehitas kinnistu 24005:002:0069, (Tallinna mnt 2a) omanik oma aia teadlikult õuele sissepoole, et oleks ruumi kergteed rajada. Arutelu toimus küll 10a tagasi, kuid usun, et elanikud on taas nõus kaasa rääkima.	liiklusohutuse eesmärki ning ka sellest ei tulene otseseid maakasutuse kitsendusi.

Ettepanekud koondas vallaarhitekt. Viimati uuendatud 8. juulil 2026.